

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO FINANSIJA
FEDERALNO MINISTARSTVO FINANCIJA

Objedinjeni tekst PRIJEDLOGA ZAKONA O DOPRINOSIMA koji uključuje:

- **Prijedlog Zakona o doprinosima**
- **Amandmane Vlade FBiH iz septembra 2019. godine**
- **Amandmane Vlade FBiH iz oktobra 2021. godine**

Sarajevo, oktobar 2021. godine

ZAKON O DOPRINOSIMA

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Član 1. (Predmet zakona)

(1) Ovim zakonom uređuje se sistem obaveznih doprinosa za finansiranje obaveznih osiguranja, vrste doprinosa i stope za obračun, obveznik doprinosa, obveznik obračunavanja doprinosa, obveznik plaćanja doprinosa, osnovice za obračun i način njihova utvrđivanja, obaveza i način obračunavanja, obaveza plaćanja i rokovi za uplatu, obaveza izvještavanja te druga pitanja vezana uz poslove prikupljanja i naplate doprinosa u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija).

(2) Ovim se zakonom uređuju i osnovica i stopa za obračun doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, kao i rokovi za uplatu doprinosa za lica koja su dobrovoljni osiguranici u skladu sa propisima kojima se uređuje penzijsko i invalidsko osiguranje.

(3) Stope doprinosa utvrđuju nadležni organi, s tim da visina stopa ne može biti veća od visine stopa propisanih ovim zakonom.

Član 2. (Pojmovi)

Pojmovi koji se koriste u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

a) Obveznici doprinosa su osiguranici, odnosno poslodavci u posebnim slučajevima u skladu sa odredbama zakona, a obveznici doprinosa koji se obračunavaju i plaćaju iz drugih izvora su: zavodi, fondovi, organi uprave i druga pravna ili fizička lica određena propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju, zdravstvenom osiguranju i osiguranju od nezaposlenosti;

b) Obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa je poslodavac, odnosno drugi isplatilac prihoda koji je dužan da obračuna i plati doprinose u svoje ime i u korist osiguranika, odnosno, obveznik obračunavanja i plaćanja može biti i osiguranik u slučajevima propisanim ovim zakonom;

c) Osiguranik je fizičko lice koje je obavezno osigurano u skladu sa propisima kojima se uređuje penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje u slučaju nezaposlenosti kao i druga lica osigurana po drugom osnovu;

- d) Licem koje ima uređen status osiguranika smatra se fizičko lice koje je kod nosioca obaveznih osiguranja prijavljeno ili je trebalo biti prijavljeno kao osigurano lice po osnovu obaveznog osiguranja za koje je, ovim zakonom, propisana obaveza doprinosa;
- e) Radnik je fizičko lice koje u radnom odnosu obavlja poslove za poslodavca u skladu sa propisom koji uređuje radne odnose;
- f) Predsjednik i član uprave, odnosno direktor je lice koje je definirano odredbama propisa o radu;
- g) Izabrano, imenovano ili postavljeno lice je fizičko lice koje je po osnovu obavljanja dužnosti u predstavničkom ili izvršnom tijelu vlasti ili obavljanja dužnosti direktora, od strane tijela u kojem obavlja dužnosti, prijavljeno na obavezna osiguranja;
- h) Izaslani radnik je fizičko lice koje za poslodavca sa sjedištem u Federaciji obavlja poslove u drugoj državi ili je na radu u diplomatskom ili konzularnom predstavništvu ili međunarodnoj organizaciji u inostranstvu;
- i) Nezaposleno lice je lice koje se kao nezaposleno vodi u kantonalnoj službi za zapošljavanje, u skladu sa propisima o zapošljavanju;
- j) Dobrovoljni osiguranik je lice koje je u skladu sa propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju osigurano na dobrovoljno penzijsko i invalidsko osiguranje;
- k) Inostrani penzioner je fizičko lice s prebivalištem u Federaciji koji prima penziju ili invalidninu isključivo od inostranog nosioca osiguranja;
- l) Lice koje obavlja privremene i povremene poslove je fizičko lice koje obavlja poslove po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima, zaključenim u skladu s propisom koji uređuje radne odnose, i po tom osnovu ostvaruje ugovorenu naknadu;
- m) Volonter je fizičko lice koje se, u skladu s propisima o volontiranju, po osnovu ugovora o volonterskom radu nalazi na dobrovoljnom radu;
- n) Lice na stručnom osposobljavanju je lice koje se, u skladu sa propisima o radu, bez zasnivanja radnog odnosa, stručno osposobljava na osnovu ugovora;
- o) Pripravnik je fizičko lice koje se, u skladu s propisima o radu i na osnovu ugovora o radu, nalazi na stručnom osposobljavanju za samostalan rad;
- p) Poslodavac je pravno, odnosno fizičko lice ili drugi pravni subjekt koji je obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa za zaposlene, lica koja obavljaju privremene i povremene poslove i za izabrana, imenovana i postavljena lica koja ostvaruju plaću ili drugo primanje;

r) Isplatilac prihoda je poslodavac, drugo pravno, odnosno fizičko lice ili drugi pravni subjekt koji je dužan da u ime i u korist osiguranika ili u svoje ime, a u korist osiguranika obračuna i plati doprinose istovremeno s isplatom prihoda na koje se plaćaju doprinosi;

s) Nosioci osiguranja su vanbudžetski fondovi;

t) Poduzetnik je fizičko lice koje obavlja samostalnu privrednu, profesionalnu ili drugu djelatnost u skladu sa zakonom po osnovu kojeg plaća porez na dohodak na prihode od samostalne djelatnosti;

u) Poljoprivrednik je fizičko lice koje obavlja poljoprivrednu djelatnost;

v) Trgovac pojedinac je fizičko lice, koje obavlja djelatnost trgovine na malo ličnim radom izvan prodavnice kojim stiče svojstvo trgovca pojedinca u skladu sa propisima o unutrašnjoj trgovini, sam bez zapošljavanja drugih lica;

z) Lice koje ostvaruje ugovorenu naknadu je fizičko lice koje obavlja poslove po osnovu ugovora o djelu, autorskog ugovora, ugovora o dopunskom radu i drugog ugovora ili po nekom drugom osnovu, a za izvršen rad ostvaruje ugovorenu naknadu;

aa) Ugovorena naknada je naknada u kojoj su sadržani porez i doprinosi koji se plaćaju na teret lica koja ostvaruju tu naknadu;

bb) Plaća je primanje što ga poslodavac ili drugo lice umjesto poslodavca, te predstavničko tijelo ili izvršno tijelo državne, federalne, kantonalne, gradske ili općinske vlasti u kojoj osiguranik obavlja dužnost izabranog ili imenovanog lica isplaćuje ili daje u stvarima i/ili uslugama ili ga je bio dužan isplatiti radniku odnosno osiguraniku iz osnova radnog odnosa ili izabranom ili imenovanom licu za rad u određenom mjesecu prema ugovoru o radu, pravilniku o radu, kolektivnom ugovoru ili posebnom propisu, a od tog se primanja, prema propisima o porezu na dohodak, utvrđuje dohodak od nesamostalnog rada. Ukupan iznos plaće sadrži iznose doprinosa iz osnovice, iznos poreza na dohodak i neto iznos;

cc) Ostala primanja jesu primanja što ih poslodavac ili drugo lice umjesto poslodavca te predstavničko tijelo ili izvršno tijelo državne, federalne, kantonalne, gradske ili općinske vlasti, u kojoj osiguranik obavlja dužnost izabranog ili imenovanog lica, osim plaće, isplaćuje ili daje u stvarima i/ili uslugama ili ih je bio dužan isplatiti zaposleniku, odnosno osiguraniku po osnovu radnog odnosa ili izabranom ili imenovanom licu za rad u određenom mjesecu ili godini ili općenito vezano uz radni odnos prema ugovoru o radu, pravilniku o radu, kolektivnom ugovoru ili posebnom propisu, a od tih se primanja, u skladu s propisima o porezu na dohodak, utvrđuje dohodak od nesamostalnog rada. Ukupan iznos primanja sadrži iznose doprinosa iz osnovice te iznos poreza na dohodak i neto iznos;

dd) Doprinos iz osnovice je iznos doprinosa koji obračunava, obustavlja i plaća poslodavac, odnosno drugi isplatilac prihoda u ime i u korist osiguranika, odnosno osiguranik u slučajevima propisanim ovim zakonom;

ee) Doprinos na osnovicu je iznos doprinosa koji obračunava i plaća isplatilac prihoda u svoje ime, a u korist osiguranika, odnosno koji osiguranik sam za sebe obračunava i plaća u slučajevima propisanim ovim zakonom;

ff) Mjesečna osnovica doprinosa je iznos na koji se obračunavaju i plaćaju doprinosi za jedan kalendarski mjesec osiguranja;

gg) Najniža mjesečna osnovica doprinosa je najniži iznos na koji se obračunavaju i plaćaju doprinosi za jedan kalendarski mjesec osiguranja;

hh) Prosječna mjesečna plaća u Federaciji (u daljem tekstu: prosječna plaća) je prosječan iznos mjesečne plaće (bruto) isplaćene po zaposlenom u Federaciji u periodu januar – septembar tekuće godine koji objavljuje Federalni zavod za statistiku, a sastoji se od iznosa doprinosa iz osnovice, poreza na dohodak i neto iznosa i služi za utvrđivanje mjesečne osnovice i najniže mjesečne osnovice za obračunavanje doprinosa u kalendarskoj godini koja slijedi iza godine na koju se odnosi prosječna plaća;

ii) Prosječna mjesečna neto plaća u Federaciji je prosječni iznos mjesečne neto plaće isplaćene po jednom zaposlenom, koju objavljuje Federalni zavod za statistiku.

Član 3. (Obavezna osiguranja)

(1) Obaveznim osiguranjima smatraju se:

- a) obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje;
- b) obavezno zdravstveno osiguranje;
- c) obavezno osiguranje od nezaposlenosti.

(2) Obavezna osiguranja, obavezno osigurana lica, prava i obaveze iz osiguranja i nosioci obaveznih osiguranja uređeni su propisima o obaveznim osiguranjima i posebnim propisima.

Član 4. (Obaveza doprinosa)

(1) Obavezom doprinosa smatra se teret što ga obveznik uplate doprinosa ima uplatiti u korist drugog lica – osiguranika ili što ga obveznik doprinosa ima uplatiti za svoje lično osiguranje.

(2) Pod obavezom doprinosa smatraju se i postupci: obračunavanje obaveze, plaćanje nastale obaveze te izvještavanje o obračunatim i plaćenim doprinosima.

(3) Obaveza doprinosa vezana je uz period proveden u osiguranju i uz osnov osiguranja. Početak i prestanak perioda osiguranja te osnov osiguranja utvrđuju nosioci obaveznih osiguranja.

(4) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, obaveza doprinosa prema stavu (2) ovog člana nije nužno vezana uz period proveden u osiguranju.

(5) Obaveze doprinosa po više osnova i za isti period međusobno se ne isključuju.

Član 5. (Obveznik doprinosa)

(1) Obveznikom doprinosa smatra se osiguranik, odnosno fizičko lice, poduzetnik ili poslovni subjekt, zavodi, fondovi, organi uprave i druga pravna ili fizička lica, određena propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju, zdravstvenom osiguranju i osiguranju u slučaju nezaposlenosti.

(2) Obveznici doprinosa su i stranci koji se u skladu sa propisima o obaveznim osiguranjima i zavisno od svog radnog ili socijalnog statusa u Federaciji smatraju obavezno osiguranim licima, odnosno koji u Federaciji obavljaju djelatnosti ili ostvaruju primanja prema kojima je propisana obaveza doprinosa, osim ako međudržavnim ugovorima nije drugačije uređeno.

Član 6. (Dobrovoljno penzijsko i invalidsko osiguranje)

Dobrovoljno penzijsko i invalidsko osiguranje, prava i obaveze iz osiguranja i nosilac dobrovoljnog osiguranja, uređeni su propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju i posebnim propisima.

Član 7. (Poslovi prikupljanja i naplate doprinosa)

Poslovima prikupljanja i naplate doprinosa smatraju se: utvrđivanje obaveze i obračunavanje iznosa doprinosa, evidentiranje nastalih obaveza, naplata i prisilna naplata, nadzor, pokretanje i provođenje prekršajnog postupka zbog povreda odredaba ovog zakona, izvještavanje nosilaca osiguranja o utvrđenoj osnovici, obračunatim i naplaćenim doprinosima te ostali poslovi vezani za prikupljanje i naplatu doprinosa.

Poslove prikupljanja i naplate doprinosa obavlja Porezna uprava Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Porezna uprava).

POGLAVLJE II. OBAVEZNI DOPRINOSI

Odjeljak A. Vrste doprinosa i stope doprinosa po vrstama osiguranja

Član 8. (Vrste doprinosa)

Za finansiranje obaveznih osiguranja obaveza je obračunavanja i plaćanja doprinosa po vrstama:

- a) doprinosa za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje;
- b) doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje;
- c) doprinosa za obavezno osiguranje u slučaju nezaposlenosti.

Član 9. (Doprinosi za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje)

(1) Iz osnovice, na teret obveznika doprinosa, stopa za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje je 17,50%¹.

(2) Na osnovicu, stopa za dodatni doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje, za staž osiguranja s uvećanim trajanjem, za osiguranika kod kojeg se svakih 12 mjeseci staža osiguranja računa:

- a) kao 14 mjeseci, je 3%
- b) kao 15 mjeseci, je 4,50%
- c) kao 16 mjeseci, je 6%
- d) kao 18 mjeseci, je 9%²

(3) Posebni doprinos za osiguranje za slučaj invalidnosti i smrti zbog povrede na radu i profesionalne bolesti za lica iz čl. 21., 36. i 37. ovog zakona, te ostala lica osigurana u određenim okolnostima u skladu sa propisom o penzijskom i invalidskom osiguranju, obračunava se po stopi 5%.

Član 10. (Doprinosi za obavezno zdravstveno osiguranje)

¹ Amandmani Vlade iz septembra 2019. godine: U članu 9. stav (1) broj „18,50%“ zamjenjuje se brojem „18%“
Amandmani Vlade iz oktobra 2021. godine: U članu 9. stav (1) broj „18%“ zamjenjuje se brojem „17,50%“.

² Amandmani Vlade iz septembra 2019. godine: U stavu (2): u tački a) broj „3,08%“ zamjenjuje se brojem „3%“, u tački b) broj „4,62%“ zamjenjuje se brojem „4,50%“, u tački c) broj „6,16%“ zamjenjuje se brojem „6%“ i u tački d) broj „9,25%“ zamjenjuje se brojem „9%“.

Za obavezno zdravstveno osiguranje vrste doprinosa i stope za obračun su:

- a) doprinos za zdravstveno osiguranje iz osnovice obračunava se po stopi 13,50%.
- b) posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inostranstvu propisuje Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na prijedlog Federalnog ministarstva finansija (u daljem tekstu: Ministarstvo).
- c) posebni doprinosi za zdravstveno osiguranje:
 - 1) za osiguranika korisnika penzije, iz člana 31. st. (1) i (3) ovog zakona, obračunava se po stopi 1,20%;
 - 2) za osiguranika nezaposleno lice iz člana 22. ovog zakona, kao i lice na stručnom osposobljavanju iz člana 21. ovog zakona obračunava se po stopi 2%;
 - 3) za osiguranike iz čl. 36. i 37. ovog zakona, za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti, obračunava se po stopi 5%;
 - 4) za osiguranike iz člana 38. ovog zakona, u određenim okolnostima, obračunava se po stopi 2%.

Član 11.

(Doprinos za obavezno osiguranje u slučaju nezaposlenosti)

Doprinos za obavezno osiguranje u slučaju nezaposlenosti obračunava se po stopi 1,50%³.

Član 12.

(Obavezni doprinosi za osiguranike po osnovu samostalnog rada)

Doprinosi i stope na osnovicu:

- a) doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje po stopi 17,50%⁴
- b) doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi 13,50%
- c) doprinos za osiguranje u slučaju nezaposlenosti po stopi 1,50%⁵

³ Amandmani Vlade iz septembra 2019. godine: U članu 11. broj „1,50%“ zamjenjuje se brojem „1%“.

Amandmani Vlade iz oktobra 2021. godine: U članu 11. broj „1%“ zamjenjuje se brojem „1,50%“.

⁴ Amandmani Vlade iz septembra 2019. godine: U članu 9. stav (1) broj „18,50%“ zamjenjuje se brojem „18%“

Amandmani Vlade iz oktobra 2021. godine: U članu 9. stav (1) broj „18%“ zamjenjuje se brojem „17,50%“

⁵ Amandmani Vlade iz septembra 2019. godine: U članu 11. broj „1,50%“ zamjenjuje se brojem „1%“.

Amandmani Vlade iz oktobra 2021. godine: U članu 11. broj „1%“ zamjenjuje se brojem „1,50%“

Odjeljak B. Obveznici i obaveze doprinosa

Član 13. (Obveznici doprinosa)

(1) Obveznici doprinosa iz osnovice su:

- a) radnici;
- b) izabrana, imenovana i postavljena lica koja ostvaruju zaradu, odnosno plaću i/ili razliku zarade, odnosno plaće;
- c) direktor koji poslovodnu funkciju obavlja u radnom odnosu ili bez radnog odnosa;
- d) lica koja obavljaju privremene i povremene poslove po ugovoru zaključenom neposredno s poslodavcem;
- e) lica koja ostvaruju naknadu plaće u skladu sa propisom koji uređuje finansijsku podršku porodici sa djecom;
- f) lica koja ostvaruju naknadu u skladu sa propisom koji uređuje obavezno zdravstveno osiguranje;
- g) lica koja ostvaruju ugovorenu naknadu;
- h) lica zaposlena u inostranstvu, ako nisu obavezno osigurana po propisima te države;
- i) strani državljani u zavisnosti od radnog i/ili socijalnog statusa;
- j) ostala lica uključena u obavezno osiguranje, u skladu sa propisima kojim se uređuje obavezno osiguranje.

(2) Obveznici doprinosa na osnovicu su:

- a) poljoprivrednici;
- b) poduzetnici;
- c) vlasnik privrednog društva sa sjedištem na području Federacije ukoliko nije obavezno osiguran po drugom osnovu;
- d) isplatilac penzija za korisnike penzija za koje vrši isplatu;
- e) inostrani penzioneri;
- f) vjerski službenici;
- g) nadležna javna služba za zapošljavanje u skladu sa propisima o posredovanju u zapošljavanju;
- h) zavodi, fondovi, organi uprave i druga pravna ili fizička lica u skladu sa ovim zakonom.

(3) Poslodavac je obveznik dodatnog doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za staž osiguranja koji se zaposlenom računa s uvećanim trajanjem, u skladu sa zakonom.

(4) Obveznici doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za slučaj invalidnosti i fizičke onesposobljenosti po osnovu povrede na radu i profesionalne bolesti i doprinosa za zdravstveno osiguranje za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti, u slučajevima utvrđenim zakonom su:

- a) zadruga - za lica koja obavljaju privremene i povremene poslove preko zadruga, u skladu sa zakonom;
- b) zavod za zapošljavanje - za lica promijenjene radne sposobnosti, koje javna služba za zapošljavanje s evidencije upućuje na prekvalifikaciju, odnosno dokvalifikaciju;
- c) organ, organizacija ili ustanova (škola, fakultet i dr.) - kod koje se učenik ili student nalazi na obaveznom proizvodnom radu, profesionalnoj praksi ili praktičnoj nastavi;
- d) organ, organizacija ili ustanova – za volontera, u kojoj se obavlja volonterski rad, odnosno služba za zapošljavanje u slučaju kada ona upućuje na volonterski rad;
- e) organ, organizacija ili ustanova – za lica koje se stručno osposobljava u tom organu, organizaciji ili ustanovi;
- f) drugi pravni subjekti, u skladu sa zakonima i drugim propisima koji uređuju sistem obaveznog osiguranja.

Član 14.

(Obaveze doprinosa i druge obaveze za osiguranike prema radnom i/ili socijalnom statusu)

Za osiguranike iz člana 13. stav (1) ovog zakona obaveza doprinosa (teret), ko je obveznik doprinosa, obaveza obračunavanja, obaveza plaćanja i izvještavanja, vrste doprinosa i stope za obračun, osnovica za obračun doprinosa, način obračunavanja, rokovi za uplatu i obaveza izvještavanja zavise od osnove osiguranja, odnosno od radnog i/ili socijalnog statusa osiguranika.

Član 15.

(Za osiguranika po osnovu radnog odnosa)

(1) Obveznik doprinosa po osnovu radnog odnosa je osiguranik.

(2) Obveznik obračunavanja i obveznik plaćanja svih doprinosa je poslodavac ili drugo lice koje umjesto poslodavca osiguraniku isplaćuje plaću, naknade plaće i ostala primanja, odnosno osiguranik u skladu sa članom 29. stav (1) ovog zakona.

Odjeljak C. Obračunavanje i plaćanje doprinosa

Član 16.

(Obračun doprinosa za osiguranika po osnovu radnog odnosa)

Doprinosi se obračunavaju iz osnovice prema mjesečnoj osnovici iz člana 17. ovog zakona, i to:

- a) doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje po stopi iz člana 9. stav (1) ovog zakona
- b) doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi iz člana 10. tačka a) ovog zakona
- c) doprinos za osiguranje u slučaju nezaposlenosti po stopi iz člana 11. ovog zakona.

Član 17.

(Mjesečna osnovica za obračun doprinosa)

(1) Mjesečna osnovica za obračun doprinosa je plaća odnosno primanje od nesamostalnog rada, oporezivo porezom na dohodak, što ga poslodavac ili drugo lice umjesto poslodavca isplaćuje ili daje u stvarima i/ili uslugama ili je bilo dužno isplatiti osiguraniku za rad u određenom mjesecu prema ugovoru o radu, pravilniku o radu, kolektivnom ugovoru ili posebnom propisu.

(2) U mjesečnu osnovicu uključene su i naknade plaće: za prekid rada koji nije prouzročivao radnik, za vrijeme praznika za koje se po zakonu ne radi, za vrijeme odsustva s posla radnika u vrijeme korištenja godišnjeg odmora, za vrijeme odsustva s posla u skladu sa zakonom, kolektivnim ugovorom i dr., za vrijeme odsustva radnika s posla radi obrazovanja i stručnog osposobljavanja i prekvalifikacije radnika, u slučajevima privremene spriječenosti za rad uslijed bolesti u trajanju utvrđenim zakonom i zbog povrede na radu ili oboljenja od profesionalne bolesti koja se isplaćuje iz sredstava pravnog, odnosno fizičkog lica kod kojeg je osiguranik zaposlen.

(3) U mjesečnu osnovicu uključeni su i iznosi ostalih primanja od nesamostalnog rada, oporezivi porezom na dohodak: naknada za topli obrok, naknada za prijevoz na posao i s posla⁶ i naknada za regres.

(4) U mjesečnu osnovicu uključena su i ostala primanja što ih poslodavac isplaćuje ili daje radniku za obavljeni rad u skladu sa ugovorom o radu, pravilnikom o radu, kolektivnim ugovorom ili posebnim propisom, a ta se primanja ne odnose na naknadu za

⁶ Amandmani Vlade iz septembra 2019. godine: U članu 17. stav (3) iza riječi „obrok“ dodaju se riječi: „,naknada za prijevoz na posao i s posla“

rad u određenom mjesecu, kao što su: dodatna plaća (van redovnih mjesečnih plaća) i ostala slična primanja od nesamostalnog rada.

(5) U mjesečnu osnovicu uključena su i primanja po osnovu naknada, koristi, premija, potpora, bonusa, nagrada, dnevnica, terenskog dodatka i otpremnine i ostala primanja, isplaćeni iznad neoporezivih iznosa, u skladu s propisima o porezu na dohodak.

(6) U mjesečnu osnovicu uključene su i zaostale plaće odnosno razlike plaća koje se odnose na protekle porezne periode, a koje se radniku ili bivšem radniku isplaćuju u tekućem poreznom periodu na osnovu sudske presude, osim iznosa zatezних kamata, koje se u ovom slučaju ne smatraju oporezivim prihodom od nesamostalnog rada.

(7) Mjesečna osnovica utvrđena prema st. (1) i (2) ovog člana je iznos što ga je poslodavac ili drugo lice umjesto poslodavca dužno isplatiti osiguraniku prema ugovoru o radu, pravilniku o radu, odnosno prema drugom aktu koji uređuje obaveze poslodavca prema radniku, ali ne može biti niža od najniže plaće u skladu sa posebnim propisom.

(8) Mjesečna osnovica utvrđena prema st. (1) i (2) ovog člana za lice koje obavlja poslovodnu funkciju direktora je iznos što ga je poslodavac dužan isplatiti prema ugovoru o radu, pravilniku o radu, odnosno prema drugom aktu koji uređuje obaveze poslodavca prema direktoru, ali ne može biti niža od iznosa prosječne plaće.

(9) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, za radnike kojima se isplaćuje mjesečna plaća u visini do 85%⁷ prosječne mjesečne neto plaće, u rudnicima uglja, tekstilnoj, kožnoj i industriji obuće i niskoakumulativnim djelatnostima tradicionalnih, starih, zanata utvrđenih posebnim propisom, mjesečna osnovica za obračun doprinosa proizvod je iznosa prosječne plaće i koeficijenta 0,35⁸.

(10) Izuzetno, doprinosi se ne plaćaju na primanja od penzijskog doprinosa do 80,00 KM⁹ mjesečno, uplaćena obvezniku doprinosa od uplatioca doprinosa u skladu sa zakonom kojim se uređuju dobrovoljni penzijski fondovi u Federaciji.

Član 18. **(Način obračunavanja doprinosa)**

(1) Obaveze doprinosa obračunavaju se pojedinačno - za svakog osiguranika i prema plaći za svaki mjesec ili dio mjeseca u kojem je radnik bio u radnom odnosu, odnosno prema svakom pojedinačno isplaćenom ostalom primanju.

(2) Doprinosi prema plaći obračunavaju se istovremeno s obračunom plaće i dospijevaju na naplatu istovremeno s isplatom plaće.

⁷ Amandmani Vlade iz septembra 2019. godine: broj "65%" zamjenjuje se brojem „85%“

⁸ Amandmani Vlade iz septembra 2019. godine: broj „0,40“ zamjenjuje se brojem „0,35“

⁹ Amandmani Vlade iz septembra 2019. godine: U stavu (10) broj „70,00“ zamjenjuje se brojem „80,00“

(3) Doprinosi prema ostalim primanjima obračunavaju se prije isplate primanja i dospijevaju na naplatu istovremeno s isplatom ostalih primanja.

(4) Izuzetno od odredbe stava (2) ovog člana, doprinosi prema plaći ili prema dijelu plaće koja se ne isplati do posljednjeg dana u mjesecu za prethodni mjesec moraju se obračunati i dospijevaju na naplatu do posljednjeg dana u mjesecu za prethodni mjesec.

(5) Ako se plaća ili dio plaće daje u stvarima i/ili uslugama ili u korištenju nekog prava, doprinosi se, prema tako isplaćenoj plaći ili dijelu plaće obračunavaju i dospijevaju na naplatu do posljednjeg dana u mjesecu u kojem je izvršeno davanje, odnosno korištenje prava, a najkasnije do posljednjeg dana u mjesecu za prethodni mjesec.

(6) Prema ostalim primanjima koji se daju u stvarima i/ili uslugama ili u korištenju nekog prava doprinosi se obračunavaju i dospijevaju na naplatu do posljednjeg dana u mjesecu u kojem je izvršeno davanje ili korištenje.

(7) Doprinosi obračunate iz osnovice poslodavac, odnosno isplatilac plaće umjesto poslodavca obustavlja od plaće i ostalih primanja te ih plaća u ime i u korist osiguranika.

Član 19. **(Za izabrana ili imenovana ili postavljena lica)**

(1) Obveznik doprinosa iz osnovice je osiguranik po osnovu izabranih ili imenovanih ili postavljenih lica.

(2) Obveznik obračunavanja i obveznik plaćanja svih doprinosa je predstavničko tijelo ili izvršno tijelo državne, federalne, kantonalne, gradske ili općinske vlasti, u kojoj osiguranik obavlja dužnost izabranog ili imenovanog lica, odnosno pravno lice ili drugi pravni subjekt u kojem osiguranik obavlja poslovodnu funkciju direktora.

(3) Doprinosi za obveznike iz stava (1) ovog člana se obračunavaju i uplaćuju shodno odredbama čl. 16. do 18. ovog zakona.

(4) Obveznik doprinosa iz osnovice po osnovu obavljanja poslovodne funkcije direktora bez radnog odnosa je osiguranik.

(5) Za osiguranika iz stava (4) ovog člana, ukoliko nije osiguran po drugom osnovu, doprinosi se obračunavaju po stopama iz člana 9. stav (1) i člana 10. tačka a) ovog zakona, na mjesečnu osnovicu koju čini iznos primanja koje se isplaćuje direktoru za taj mjesec, ali ne može biti niža od iznosa prosječne plaće.

(6) Za osiguranika iz stava (4) ovog člana, ukoliko je osiguran po drugom osnovu, izuzev lica iz stava (7) ovog člana i nerezidenata koji su osigurani na obavezna osiguranja u matičnoj zemlji, doprinosi se obračunavaju po stopi iz člana 9. stav (1) ovog zakona, na

mjesečnu osnovicu koju čini iznos primanja koje se isplaćuje direktoru za taj mjesec, ali ne može biti niža od iznosa prosječne plaće.

(7) Izuzetno od stava (4) ovog člana, lice koje obavlja poslovodnu funkciju direktora bez radnog odnosa i koje ima status penzionera, nije obveznik doprinosa iz osnovice.

Član 20.

(Za osiguranika po osnovu radnog odnosa – izaslanog radnika)

(1) Obveznik doprinosa iz osnovice po osnovu radnog odnosa – izaslanog radnika je osiguranik.

(2) Obveznik obračunavanja i obveznik plaćanja svih doprinosa je poslodavac ili drugo lice koje umjesto poslodavca osiguraniku isplaćuje plaću.

(3) Mjesečna osnovica za obračun doprinosa iz člana 16. ovog zakona iznos je što ga utvrđuje poslodavac polazeći od mjesečne plaće koju bi izaslani radnik ostvario za iste, odnosno za slične poslove u Federaciji prema ugovoru o radu, pravilniku o radu, kolektivnom ugovoru ili posebnom propisu, uvećana za 20%. U mjesečnu osnovicu uključene su i naknade plaće iz člana 17. stav (2) ovog zakona.

(4) Mjesečna osnovica za osiguranika iz stava (1) ovog člana, ne može biti niža od najniže mjesečne osnovice iz člana 17. stav (7) ovog zakona uvećane za 20%.

(5) O iznosima mjesečnih osnovica za obračun doprinosa za izaslane radnike i za pojedina radna mjesta, odnosno poslove koje obavlja izaslani radnik, poslodavac donosi opći akt u skladu s odredbama propisa o radu.

(6) Osnovicom za doprinose smatraju se i iznosi ostalih primanja iz člana 17. ovog zakona, koji su oporezivi porezom na dohodak, što ih poslodavac isplaćuje ili daje pored plaće za rad u inostranstvu.

(7) Doprinosi prema mjesečnoj osnovici obračunavaju se i uplaćuju shodno odredbama člana 18. ovog zakona.

Član 21.

(Za osiguranika po osnovu stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa i volontera)

(1) Za osiguranika po osnovu stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa i volontera obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa je poslodavac koji je primio osiguranika radi stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa i volontera.

(2) Za osiguranika iz stava (1) ovog člana doprinosi se obračunavaju na osnovicu prema mjesečnoj osnovici iz stava (4) ovog člana, i to:

a) Posebni doprinos za osiguranje za slučaj invalidnosti i smrti zbog povrede na radu i profesionalne bolesti iz člana 9. stav (3) ovog zakona.

b) Posebni doprinos za zdravstveno osiguranje iz člana 10. tačka c) podtačka 2) ovog zakona.

(3) Obaveza doprinosa u skladu sa stavom (1) ovog člana obračunava se prema mjesečnim osnovicama koje se odnose na period u trajanju do jedne godine.

(4) Mjesečna osnovica za osiguranike iz stava (1) je proizvod prosječne plaće i koeficijenta 0,35.

(5) Ako poslodavac osiguraniku iz stava (1) ovog člana isplati primanje podložno obavezi poreza na dohodak, obaveza doprinosa prema tom primanju utvrđuje se na način propisan za obavezu doprinosa za osiguranike koji ostvaruju primanja po osnovu obavljanja privremenih i povremenih poslova, od povremenih slobodnih zanimanja, dopunskog rada i ostalih aktivnosti, iz člana 30. ovog zakona.

(6) Doprinosi se obračunavaju i dospijevaju na naplatu do 15-tog dana u mjesecu za prethodni mjesec.

Član 22.

(Za osiguranika po osnovu nezaposlenog lica)

(1) Za osiguranika - nezaposleno lice, obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa je nadležna javna služba za zapošljavanje.

(2) Posebni doprinos za zdravstveno osiguranje za osiguranika iz stava (1) ovog člana se obračunava na osnovicu iz stava (4) ovog člana po stopi iz člana 10. tačka c) podtačka 2) ovog zakona.

(3) Doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje za osiguranika iz stava (1) ovog člana kojem nedostaju tri godine do sticanja uslova za starosnu penziju, u skladu s propisom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih lica i propisom o penzijskom i invalidskom osiguranju, obračunava se na osnovicu iz stava (4) ovog člana po stopi iz člana 9. stav (1) ovog zakona.

(4) Mjesečna osnovica za osiguranika iz st. (1) i (3) ovog zakona proizvod je iznosa prosječne plaće i koeficijenta 0,35.

(5) Doprinosi se obračunavaju i dospijevaju na naplatu do 15-tog dana u mjesecu za prethodni mjesec.

(6) Izuzetno, nadležna služba za zapošljavanje za osiguranika iz stava (1) ovog člana, može izvršiti uplatu doprinosa iz stava (3) ovog člana u jednom iznosu i jednokratno.

Član 23.

(Za osiguranike po osnovu obavljanja samostalnih i profesionalnih djelatnosti)

(1) Osiguranici po osnovu obavljanja samostalnih djelatnosti obrta i djelatnosti srodnih obrtu, poljoprivrede i šumarstva, ostalih samostalnih djelatnosti i profesionalnih djelatnosti, koji od obavljanja tih djelatnosti, u skladu sa propisima o porezu na dohodak, utvrđuju dohodak od samostalnog rada i profesionalnih djelatnosti, sami su obveznici doprinosa i obveznici plaćanja doprinosa za lično osiguranje.

(2) Doprinosi po stopama iz člana 12. ovog zakona obračunavaju se na osnovicu iz stava (3) ovog člana.

(3) Mjesečne osnovice za obračun doprinosa osiguranika iz stava (1) proizvod su iznosa prosječne plaće i:

- a) koeficijenta 0,29 za osiguranika po osnovu poljoprivrede,
- b) koeficijenta 0,40 za osiguranika po osnovu šumarstva,
- c) koeficijenta 0,80 za osiguranika po osnovu obrta i srodne djelatnosti,
- d) koeficijenta 0,80 za osiguranika po osnovu ostalih samostalnih djelatnosti,
- e) koeficijenta 1,40 za osiguranika po osnovu profesionalnih djelatnosti.

(4) Doprinosi dospijevaju na naplatu do 15-tog dana u mjesecu za prethodni mjesec.

Član 24.

(Za osiguranike po osnovu obavljanja samostalnih djelatnosti koji od tih djelatnosti porez na dohodak plaćaju prema paušalnom dohotku)

(1) Osiguranici po osnovu obavljanja samostalnih djelatnosti obrta i srodne djelatnosti te poljoprivrede i šumarstva koji od obavljanja tih djelatnosti, u skladu s propisima o porezu na dohodak, porez na dohodak plaćaju prema paušalnom iznosu, sami su obveznici doprinosa i obveznici plaćanja doprinosa za lično osiguranje.

(2) Doprinosi po stopama iz člana 12. ovog zakona obračunavaju se na osnovicu iz stava (3) ovog člana.

(3) Mjesečna osnovica za obračun doprinosa proizvod je iznosa prosječne plaće i koeficijenta 0,70.

(4) Izuzetno od odredbe stava (3) ovog člana, mjesečna osnovica za obračun doprinosa, za osiguranike koji obavljaju niskoakumulativne djelatnosti starih tradicionalnih zanata utvrđenih posebnim propisom, za osiguranike koji obavljaju prijevoz putnika samo s jednim sredstvom prijevoza i bez zaposlenika i za osiguranike po osnovu trgovca pojedinca, je proizvod iznosa prosječne plaće i koeficijenta 0,40, a za obveznike

koji obavljaju poljoprivrednu djelatnost ili kućnu radinost¹⁰ mjesečna osnovica za obračun doprinosa je proizvod iznosa prosječne plaće i koeficijenta 0,29.

(5) Doprinosi dospijevaju na naplatu do 15-tog dana u mjesecu za prethodni mjesec.

Član 25.

(Za osiguranika vjerskog službenika)

(1) Osiguranik - vjerski službenik, koji ne zasniva radni odnos i kojem se ne isplaćuje plaća, obveznik je doprinosa i obveznik plaćanja doprinosa za lično osiguranje.

(2) Izuzetno od stava (1) ovog člana obračunavanje i uplatu doprinosa na način propisan ovim zakonom može vršiti i vjerska zajednica kod koje vjerski službenik obavlja vjersku službu.

(3) Doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje i doprinos za zdravstveno osiguranje, po stopama iz člana 12. ovog zakona obračunavaju se na osnovicu koju čini proizvod iznosa prosječne plaće i koeficijenta 0,40.

(4) Doprinosi se obračunavaju i dospijevaju na naplatu do 15-tog dana u mjesecu za prethodni mjesec.

Član 26.

(Za osiguranika po osnovu obavljanja profesionalnog zanimanja – samostalnog umjetnika kojem se doprinosi plaćaju iz budžeta)

(1) Za osiguranika po osnovu profesionalnog zanimanja – samostalnog književnika, umjetnika i sl. kojem se, prema posebnom propisu kantonalne skupštine, doprinosi plaćaju iz budžeta, obveznik doprinosa i obveznik plaćanja doprinosa je kanton, odnosno ministarstvo nadležno za kulturu.

(2) Obveznik obračunavanja je ministarstvo nadležno za kulturu ili drugo tijelo ovlašteno od tog ministarstva.

(3) Doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje i doprinos za zdravstveno osiguranje, po stopama iz člana 12. ovog zakona, obračunavaju se na osnovicu prema mjesečnoj osnovici iz stava (4) ovog člana.

(4) Mjesečna osnovica za obračun doprinosa proizvod je iznosa prosječne plaće i koeficijenta 0,80.

¹⁰ Amandmani Vlade iz septembra 2019. godine: U članu 24 stavu (4), iza riječi: „poljoprivrednu djelatnost“, dodaju se riječi „ili kućnu radinost“

(5) Doprinosi se obračunavaju i dospijevaju na naplatu do 15-tog dana u mjesecu za prethodni mjesec.

Član 27.

(Za ostala lica osigurana na zdravstveno osiguranje)

(1) Obveznik doprinosa i obveznik plaćanja doprinosa za lično osiguranje je:

- a) Osiguranik - vlasnik privrednog društva sa sjedištem na području Federacije ukoliko nije obavezno osiguran po drugom osnovu;
- b) Osiguranik - lice koje se prijavljuje na lično zdravstveno osiguranje jer mu zdravstvena zaštita nije osigurana po drugom osnovu, a ima sredstva za izdržavanje.

(2) Doprinos po stopi iz člana 10. tačka a) ovog zakona obračunava se na osnovicu koja je: dvostruki iznos prosječne plaće za osiguranika iz stava (1) tačka a) ovog člana, a za osiguranika iz stava (1) tačka b) ovog člana proizvod prosječne plaće i koeficijenta 0,40.

(3) Doprinosi se obračunavaju i dospijevaju na naplatu do 15-tog dana u mjesecu za prethodni mjesec.

Član 28.

(Za osiguranika po osnovu zaposlenja u inostranstvu kod inostranih poslodavaca)

(1) Osiguranik po osnovu zaposlenja u inostranstvu kod međunarodne organizacije i inostranog poslodavca, ako nije obavezno osiguran kod inostranog nosioca socijalnog osiguranja, obveznik je doprinosa i obveznik plaćanja doprinosa za lično osiguranje.

(2) Doprinosi iz člana 16. ovog zakona se obračunavaju na osnovicu koju čini proizvod iznosa prosječne plaće i koeficijenta 1,00.

(3) Doprinosi se obračunavaju i dospijevaju na naplatu do 15-tog u mjesecu za prethodni mjesec.

Član 29.

(Za osiguranika po osnovu zaposlenja u Federaciji kod pravnog lica nerezidenta Federacije)

(1) Osiguranik po osnovu zaposlenja u Federaciji kod pravnog lica nerezidenta Federacije, humanitarne organizacije – nerezidenta Federacije, međunarodne organizacije i ustanove ili stranog diplomatskog i konzularnog predstavništva, ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno, obveznik je doprinosa i obveznik plaćanja doprinosa.

(2) Izuzetno od stava (1) ovog člana obračunavanje i uplatu doprinosa na način propisan ovim zakonom može vršiti i nerezident Federacije, kod kojeg je obveznik zaposlen.

(3) Doprinosi iz člana 16. ovog zakona se obračunavaju na osnovicu prema mjesečnoj osnovici iz st. (4) i (5) ovog člana.

(4) Mjesečna osnovica za obračun doprinosa je plaća odnosno primanje od nesamostalnog rada, oporezivo porezom na dohodak, što ga poslodavac isplaćuje ili daje u stvarima i/ili uslugama ili je bio dužan isplatiti osiguraniku za rad u određenom mjesecu prema ugovoru o radu i drugim propisima.

(5) Osnovica iz stava (4) ovog člana ne može biti niža od:

- a) prosječne plaće zaposlenih na teritoriji Federacije, za radna mjesta koja odgovaraju nivou obrazovanja zaključno sa srednjom stručnom spremom,
- b) dvostruke prosječne plaće, za radna mjesta koja odgovaraju nivou obrazovanja zaključno sa visokom stručnom spremom,
- c) trostruke prosječne plaće, za radna mjesta koja odgovaraju nivou postdiplomske stručne spreme.

(6) Doprinosi dospijevaju na naplatu do 15-tog dana u mjesecu za prethodni mjesec.

Član 30.

(Za osiguranike koji ostvaruju primanja po osnovu obavljanja privremenih i povremenih poslova, od povremenih slobodnih zanimanja, dopunskog rada i ostalih aktivnosti)

(1) Obveznik doprinosa iz osnovice po osnovu primanja od obavljanja privremenih i povremenih poslova, povremenih slobodnih zanimanja, dopunskog rada i ostalih aktivnosti: po osnovu članstva u predstavničkim i izvršnim tijelima državne, entitetske i kantonalne vlasti i jedinicama lokalne samouprave koji mu isplaćuje za rad u tim tijelima i jedinicama ako to primanje nije obuhvaćeno članom 17. st. (1) i (2) ovog zakona, iz osnova ugovora o djelu, ugovora o autorskom djelu, po osnovu rada u komisijama, radnim tijelima i sl., na osnovu članstva u skupštini, nadzornom odboru privrednog društva, člana upravnog odbora, člana odbora za reviziju, člana upravnog vijeća i drugih njima odgovarajućih tijela drugih pravnih lica, člana komisije i odbora tih tijela, stečajnog upravnika i sudije porotnika koji nema svojstvo zaposlenika na sudu, primanja za povremene djelatnosti revizora, poreznih savjetnika, računovođa, inženjera, arhitekata, geodeta, prevodilaca, dizajnera, organizatora, turističkih vodiča, aktuara, ovlaštenih procjenjivača, naučnika, umjetnika, stručnjaka, novinara, sudskih vještaka, trgovačkih putnika, akvizitera, sportskih sudija i delegata i sl., je osiguranik.

(2) Obveznik obračunavanja i obveznik plaćanja svih doprinosa u ime osiguranika je isplatilac primanja.

(3) Doprinosi se obračunavaju po stopama iz člana 9. stav (1) i člana 10. tačka a) ovog zakona, ukoliko osiguranik iz stava (1) ovoga člana nije osiguran po drugom osnovu, a ukoliko je osiguran, obveznik je doprinosa iz člana 9. stav (1) ovog zakona, isključujući lice koje ima status penzionera ili nerezidenta u Federaciji.

(4) Osnovica za obračun doprinosa je svako pojedinačno primanje. Obaveze doprinosa obračunavaju se pojedinačno – za svakog osiguranika. Doprinosi se obračunavaju prije isplate primanja osiguraniku, a dospijevaju za plaćanje istovremeno sa isplatom primanja osiguraniku.

POGLAVLJE III. OBVEZNICI OBRAČUNAVANJA I PLAĆANJA DOPRINOSA ZA OSTALE OSIGURANIKE

Član 31.

(Za osiguranika po osnovu penzije ili invalidnine)

(1) Za osiguranika po osnovu korisnika penzije po propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju Federacije, obveznik obračunavanja i uplate doprinosa je Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje.

(2) Doprinos za zdravstveno osiguranje iz člana 10. tačka c) podtačka 1) ovog zakona, Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, obračunava na osnovicu koja je zbirni iznos mjesečne penzije koja se isplaćuje svim osiguranicima i dospijeva na naplatu do posljednjeg dana u mjesecu u kojem je isplaćena penzija.

(3) Osiguranik po osnovu penzije ili invalidnine iz inostranstva obveznik je doprinosa i obveznik plaćanja doprinosa za lično zdravstveno osiguranje.

(4) Doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi iz člana 10. tačka c) podtačka 1) ovog zakona osiguranik iz stava (3) ovog člana obračunava na osnovicu koja je proizvod iznosa prosječne plaće i koeficijenta 0,40 i dospijeva na naplatu do 15-tog dana u mjesecu za prethodni mjesec.

Član 32.

(Za osiguranika - lice koje je prekinulo rad, a bivši ga je poslodavac uputio na obrazovanje ili stručno usavršavanje)

(1) Za osiguranika - lice koje je prekinulo rad, a bivši ga je poslodavac uputio na obrazovanje ili stručno usavršavanje obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa za

zdravstveno osiguranje je pravno ili fizičko lice ili drugi poslovni subjekt koji je izvršio prijavu osiguranika na obavezno zdravstveno osiguranje.

(2) Doprinos za zdravstveno osiguranje iz člana 10. tačka a) ovog zakona obračunava se na mjesečnu osnovicu koja je proizvod iznosa prosječne plaće i koeficijenta 0,40.

(3) Doprinos se obračunava i dospijeva na naplatu do 15-tog dana u mjesecu za prethodni mjesec.

Član 33.

(Za osiguranika - lice kojeg je pravno ili fizičko lice, prije stupanja u radni odnos, uputilo na praktični rad)

(1) Za osiguranika - lice kojeg je pravno ili fizičko lice, prije stupanja u radni odnos, uputilo na praktični rad, obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa za zdravstveno osiguranje je pravno ili fizičko lice ili drugi poslovni subjekt koji je izvršio prijavu osiguranika na obavezno zdravstveno osiguranje.

(2) Doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi iz člana 10. tačka a) ovog zakona obračunava se na mjesečnu osnovicu koja je proizvod iznosa prosječne plaće i koeficijenta 0,40.

(3) Doprinos se obračunava i dospijeva na naplatu do 15. dana u mjesecu za prethodni mjesec.

Član 34.

(Za člana porodice lica zaposlenog u inostranstvu)

(1) Za člana porodice lica zaposlenog u inostranstvu obveznik doprinosa i obveznik plaćanja doprinosa za svakog pojedinog člana porodice je lice zaposleno u inostranstvu, ako međunarodnim ugovorom nije drugačije uređeno.

(2) Obavezu doprinosa, mjesečne iznose doprinosa te period na koji se obaveza odnosi utvrđuje nosilac zdravstvenog osiguranja rješenjem za svakoga osiguranog člana porodice.

(3) Doprinos za zdravstveno osiguranje iz člana 10. tačka a) ovog zakona se obračunava na mjesečnu osnovicu koja je proizvod iznosa prosječne plaće i koeficijenta 0,40.

(4) Doprinos iz stava (3) ovog člana dospijeva na naplatu do 15-tog dana u mjesecu za prethodni mjesec.

Član 35.
(Za osiguranika po osnovu korištenja porodiljskog odsustva)

(1) Za osiguranika koji se nalazi na porodiljskom odsustvu obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa je isplatilac naknade plaće.

(2) Doprinosi iz člana 16. ovog zakona obračunavaju se prema mjesečnoj bruto naknadi plaće.

(3) Doprinosi iz stava (2) ovog člana obračunavaju se i dospijevaju na naplatu istovremeno s isplatom naknade.

Član 36.
(Za osiguranika, učenika i studenta, za vrijeme društveno organizovanog radnog angažovanja - oblici zadrugarstva učenika i studenata)

(1) Za osigurana lica - učenike i studente, ako se nalaze na redovnom školovanju do navršenih 26 godina života, za vrijeme društveno organizovanog radnog angažovanja preko posrednika (oblici zadrugarstva učenika i studenata), obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa je posrednik pri zapošljavanju učenika i studenata.

(2) Posebni doprinos za osiguranje za slučaj invalidnosti i smrti zbog povrede na radu i profesionalne bolesti po stopi iz člana 9. stav (3) ovog zakona i posebni doprinos za zdravstveno osiguranje za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti po stopi iz člana 10. tačka c) podtačka 3) ovog zakona se obračunavaju na osnovicu koja predstavlja svako pojedinačno primanje koje se isplaćuje za rad pojedinog učenika ili studenta.

(3) Izuzetno od odredbe stava (2) ovog člana, ako se osiguraniku iz stava (1) ovog člana isplati na ime primanja ukupno godišnje više od 3.600,00 KM, na razliku više isplaćenog primanja, posrednik pri zapošljavanju učenika i studenata dužan je obračunati i uplatiti doprinos iz člana 9. stav (1) ovog zakona.

(4) Doprinosi se obračunavaju s obračunom primanja i dospijevaju na naplatu istovremeno s isplatom primanja.

Član 37.
(Za lica koja nisu osigurana po drugom osnovu)

(1) Za lica u određenim okolnostima u skladu s propisima iz obaveznog osiguranja, koja nisu osigurana po drugom osnovu, na penzijsko i invalidsko osiguranje i na zdravstveno osiguranje za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti, obveznici obračunavanja i plaćanja doprinosa su:

a) za osiguranike po osnovu učenika i studenata za vrijeme obavljanja obaveznog praktičnog rada u toku sticanja obrazovnog odgoja obveznik doprinosa i obveznik

plaćanja doprinosa je obrazovno - odgojna ustanova;

b) za lica promijenjene radne sposobnosti, koja javna služba za zapošljavanje s evidencije upućuje na prekvalifikaciju, odnosno dokvalifikaciju, obveznik doprinosa i obveznik plaćanja doprinosa je javna služba;

c) za lica za vrijeme učestvovanja na organizovanim sportskim takmičenjima obveznik doprinosa i obveznik plaćanja doprinosa je organizator sportskih takmičenja;

d) za lica za vrijeme obavljanja javnih radova obveznik doprinosa i obveznik plaćanja doprinosa je investitor radova;

e) za lica za vrijeme stručnog osposobljavanja za rad djece s teškoćama u razvoju obveznik plaćanja doprinosa je preduzeće i drugo pravno lice kod kojeg se nalaze na stručnom osposobljavanju;

f) za lica za vrijeme izdržavanja kazne zatvora obveznik doprinosa i obveznik plaćanja doprinosa je kazнено-popravna ustanova;

g) za lica koja nisu osigurana po drugom osnovu, osigurana su za slučaj gubitka radne sposobnosti i smrti, kao posljedice povrede na radu, odnosno profesionalne bolesti, a obveznik doprinosa i obveznik plaćanja doprinosa je preduzeće i drugo pravno lice koje ih poziva:

1) za vrijeme učestvovanja u društveno organizovanim radnim akcijama pri obnovi i izgradnji zemlje,

2) za vrijeme obavljanja poslova po nalogu Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine, Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave civilne zaštite,

3) za vrijeme obavljanja javne i druge društvene funkcije ili građanske dužnosti na poziv državnih ili drugih ovlaštenih organa, kao članovi operativnih sastava dobrovoljnih vatrogasnih organizacija u obavljanju poslova gašenja požara i zaštite od drugih nesreća i kao članovi gorske službe spašavanja, odnosno ronionici za vrijeme učestvovanja u otklanjanju neposredne opasnosti po život i zdravlje ljudi ili učestvovanja u spašavanju ljudi, odnosno imovine,

h) za vrijeme učestvovanja u akciji spašavanja ili odbrane od elementarnih nepogoda (požar, poplava, zemljotres i druge nepogode prouzrokovane višom silom) na teritoriji Federacije ili u akciji poduzetoj radi spašavanja života građana ili otklanjanja materijalne štete na imovini obveznik doprinosa i obveznik plaćanja doprinosa je preduzeće i drugo pravno lice koje ih poziva,

i) za vrijeme pružanja pomoći organima vlasti po njihovom zahtjevu obveznik doprinosa i obveznik plaćanja doprinosa je organ vlasti koja ih poziva.

(2) Doprinosi za osiguranike iz stava (1) ovog člana se obračunavaju na osnovicu, koja je proizvod iznosa prosječne plaće i koeficijenta iz člana 40. ovog zakona i to:

a) posebni doprinos za osiguranje za slučaj invalidnosti i smrti zbog povrede na radu i profesionalne bolesti po stopi iz člana 9. stav (3) ovog zakona;

b) posebni doprinos za zdravstveno osiguranje za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti po stopi iz člana 10. tačka c) podtačka 3) ovog zakona.

(3) Doprinos dopijeva na naplatu do 15-tog dana u mjesecu za prethodni mjesec.

Član 38.

(Za ostala lica osigurana na zdravstveno osiguranje u određenim okolnostima)

(1) Za ostala lica koja su obavezno osigurana na zdravstveno osiguranje: djeca od rođenja do polaska u školu, učenici i studenti, lica nakon navršenih 65 godina života, lica civilne žrtve rata, socijalno ugrožena lica, lica smještena u ustanove socijalne zaštite i lica koja primaju stalnu novčanu naknadu, lica kojima je priznat status raseljene osobe, lica u statusu socijalne potrebe, kao i druga lica koja ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu u skladu s propisom o zdravstvenom osiguranju i drugim posebnim propisima, ako to pravo ne mogu ostvariti po drugom osnovu, obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa je nadležni organ uprave kantona i druga lica u skladu sa odredbama navedenih propisa.

(2) Doprinos za zdravstveno osiguranje, po stopi iz člana 10. tačka c) podtačka 4) ovog zakona, se obračunava na osnovicu prema mjesečnoj osnovici koja je proizvod iznosa prosječne plaće i koeficijenta 0,40.

(3) Doprinosi se obračunavaju i dopijevaju na naplatu do 15-tog dana u mjesecu za prethodni mjesec.

POGLAVLJE IV. OBAVEZE DOPRINOSA PREMA NAKNADI PLAĆE

Član 39.

(Obveznik plaćanja doprinosa na naknade plaće)

(1) Za osiguranika koji pravo na naknadu plaće za vrijeme bolovanja ostvaruje na teret sredstava kantonalnog zavoda zdravstvenog osiguranja obveznik doprinosa te obveznik obračunavanja i obveznik plaćanja je kantonalni zavod zdravstvenog osiguranja.

(2) Za osiguranika koji ostvaruje pravo na plaćeno odsustvo ili na rad s polovinom punog radnog vremena radi njege djeteta s teškoćama u razvoju, te po tom osnovu ostvaruje pravo na naknadu plaće obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa je isplatilac naknade u skladu sa posebnim propisom.

(3) Doprinosi iz člana 16. ovog zakona se obračunavaju prema mjesečnoj osnovici koja je iznos bruto naknade plaće za određeni mjesec, utvrđena posebnim propisom i dopijevaju na naplatu istovremeno s isplatom naknade.

POGLAVLJE V. OSTALE OBAVEZE DOPRINOSA

Član 40.

(Posebne odredbe o osnovicama i obavezi doprinosa)

Najniža mjesečna osnovica, koju čini proizvod prosječne plaće i iznosa koeficijenta 0,35 primjenjuje se za obračun doprinosa i za sve osiguranike i za sve slučajeve za koje ovim zakonom nije propisana drugačija osnovica.

Član 41.

(Srazmjerni iznos osnovice i viša osnovica za obračun doprinosa)

(1) Obveznik doprinosa kojem je osnovica za obračun doprinosa propisana u mjesečnom iznosu kao proizvod iznosa prosječne plaće i određenog koeficijenta, a sam je obveznik doprinosa za svoje osiguranje, može izabrati višu osnovicu za obračun doprinosa od mjesečne osnovice propisane za osnov po kojem je osiguran.

(2) Radi izbora više osnovice, osiguranik može izabrati viši koeficijent za izračun više osnovice, a to mogu biti koeficijenti: 1,0 ili 2,0 ili 3,0.

(3) Viša mjesečna osnovica primjenjuje se za obračun svih doprinosa koji su propisani prema osnovu osiguranja osiguranika koji je izabrao višu osnovicu.

(4) Obaveza doprinosa prema višoj mjesečnoj osnovici nastaje od prvog dana sljedećeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva Poreznoj upravi i prestaje posljednjeg dana u mjesecu u kojem je podnesen zahtjev za prestanak obaveze prema višoj osnovici.

Član 42.

(Obaveza doprinosa za stranca u Bosni i Hercegovini i državljanina BiH u stranoj zemlji)

(1) Stranac iz države s kojom Bosna i Hercegovina nije sklopila međudržavni ugovor o socijalnom osiguranju obveznik je doprinosa u skladu s odredbama ovog zakona, zavisno od njegovog radnog i/ili socijalnog statusa u Federaciji.

(2) Za stranca iz države s kojom je Bosna i Hercegovina sklopila međudržavni ugovor o socijalnom osiguranju obaveza doprinosa zavisi od njegovog radnog i/ili socijalnog statusa u Federaciji i o njegovom statusu u obaveznom osiguranju te države, ali i u skladu s odredbama tog ugovora.

(3) Za državljanina Bosne i Hercegovine koji ima uređen status u osiguranju u državi s kojom je Bosna i Hercegovina sklopila međudržavni ugovor o socijalnom osiguranju obaveza doprinosa zavisi od njegovog statusa u obaveznom osiguranju te države, ali i u skladu s odredbama tog ugovora.

POGLAVLJE VI. PERIOD OBAVEZE DOPRINOSA

Član 43.

(Početak, period i prestanak obaveze doprinosa)

(1) Obaveza doprinosa nastaje s prvim danom provedenim u osiguranju i prestaje s posljednjim danom u osiguranju, što ih utvrđuju nosioci osiguranja.

(2) Period obaveze doprinosa je period koji osiguranik provede u osiguranju prema bilo kojoj od osnove obaveznih osiguranja, a to mogu biti:

- a) dani (od–do unutar određenog mjeseca)
- b) mjeseci (puni) ili
- c) godina (puna) u osiguranju.

(3) Osnovica prema kojoj su obračunati doprinosi, koja nije neposredno vezana uz period u kojem je osiguranik proveo u osiguranju u skladu sa stavom (2) ovog člana, smatra se osnovicom za godinu u kojoj su doprinosi obračunati prema toj osnovici i plaćeni.

(4) Porezna uprava prestaje evidentirati mjesečne obaveze doprinosa osiguraniku za kojeg postoje dokazi o tome da su prestali uslovi obaveze osiguranja, kao što su dokaz da je osiguranik prestao s obavljanjem djelatnosti na osnovu koje je nastala obaveza prijave na osiguranja ili dokaz da je osiguranik umro.

(5) Prestanak evidentiranja mjesečnih obaveza doprinosa iz stava (4) ovog člana nastaje sa datumom prestanka osnova osiguranja po dostavljenoj odjavi osiguranja u Poreznu upravu.

POGLAVLJE VII. ZASTARA

Član 44.

(Rok za zastaru)

(1) Pravo na obračun obaveze doprinosa i kamata te pravo na pokretanje postupka naplate doprinosa i kamata zastarijeva za pet godina ne računajući do kraja godine u kojoj je dospjela obaveza plaćanja.

(2) Apsolutni rok zastare prava na obračun obaveze doprinosa i kamata te prava na pokretanje postupka naplate doprinosa i kamata nastupa za deset godina, računajući od dana kada je zastara počela prvi put teći.

(3) St. (1) i (2) ovog člana, u dijelu utvrđivanja zastare prava na obračun i pokretanje postupka naplate, se ne odnose na doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje. Utvrđivanje zastare prava na obračun i naplatu kamata vršit će se na način kako je to regulirano st. (1) i (2) ovog člana.

Član 45. **(Utvrđivanje zastare)**

(1) Iznos duga za čiju je naplatu nastupila zastara otpisuje se na osnovu rješenja kojim je utvrđena zastara prava na naplatu određene vrste doprinosa i kamata.

(2) Postupak utvrđivanja zastare provodi Porezna uprava.

(3) Izuzetno od odredbe stava (2) ovog člana, za iznos duga za čiju je naplatu nastupila zastara a isti nije evidentiran kod Porezne uprave, otpis duga vrši nosilac osiguranja kod kojeg je dug evidentiran.

(4) Radi utvrđivanja zastare prava na naplatu duga doprinosa i kamata u određenim slučajevima kada to Porezna uprava ili nosilac osiguranja ocijene (u slučaju dužnika koji je umro, u slučaju dužnika koji je nedostupan više godina i slično), postupak se može pokrenuti po službenoj dužnosti.

POGLAVLJE VIII. DOBROVOLJNI OSIGURANICI

Član 46. **(Dobrovoljni osiguranici na penzijsko i invalidsko osiguranje)**

(1) Dobrovoljni osiguranici na penzijsko i invalidsko osiguranje u skladu sa propisima kojim se uređuje penzijsko i invalidsko osiguranje, sami su obveznici doprinosa i obveznici plaćanja doprinosa za lično osiguranje.

(2) Doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje po stopi iz člana 12. tačka a) ovog zakona obračunava se na mjesečnu osnovicu koja je proizvod iznosa prosječne plaće i koeficijenata 1.

(3) Dobrovoljni osiguranik može izabrati višu osnovicu za obračun doprinosa od mjesečne osnovice iz stava (2) ovog člana, shodno odredbama člana 41. ovog zakona.

(4) Doprinosi dospijevaju na naplatu do 15-tog dana u mjesecu za prethodni mjesec.

POGLAVLJE IX. OSTALE ODREDBE

Član 47.

(Sastavljanje izvještaja i obračunskog lista)

(1) Obveznik obračunavanja doprinosa, za osiguranike iz čl. 15., 19., 20., 29. stav (2), 30., 35. i 39. ovog zakona sastavlja Izvještaj o vrsti i iznosu obaveze doprinosa, osnovici prema kojoj su doprinosi obračunati, periodu na koji se obaveza odnosi, te o drugim podacima i dostavlja ga nadležnoj ispostavi Porezne uprave istog, a najkasnije narednog dana od dana isplate plaće odnosno primanja.

(2) U slučaju kada nije izvršena isplata plaće do kraja mjeseca kada je dospjela plaća, obveznik obračunavanja doprinosa iz stava (1) ovog člana dužan je sastaviti Obračunski list o vrsti i iznosu obaveze doprinosa, osnovici prema kojoj su doprinosi obračunati, periodu na koji se obaveza odnosi, te o drugim podacima i isti dostaviti nadležnoj ispostavi Porezne uprave, najkasnije sedam dana po isteku mjeseca kada je dospjela plaća.

(3) Obveznik obračunavanja doprinosa dužan je elektronskim putem dostavljati Izvještaj iz stava (1) ovog člana i Obračunski list iz stava (2) ovog člana.

(4) Obveznik obračunavanja doprinosa, za osiguranike iz čl. 21., 22., 26., 31. stav (1), 32., 33., 34., 36., 37. i 38. ovog zakona sastavlja Izvještaj o vrsti i iznosu obaveze doprinosa, osnovici prema kojoj su doprinosi obračunati, periodu na koji se obaveza odnosi, te o drugim podacima i dostavlja ga nadležnoj ispostavi Porezne uprave najkasnije do posljednjeg dana u mjesecu za prethodni mjesec.

(5) Osiguranik koji je sam obveznik obračunavanja doprinosa za lično osiguranje iz čl. 23., 24., 25., 27., 28., 29. stav (1), 31. stav (3) i 46. ovog zakona sastavlja Izvještaj o vrsti i iznosu obaveze doprinosa, osnovici prema kojoj su doprinosi obračunati, periodu na koji se obaveza odnosi, te o drugim podacima i dostavlja ga nadležnoj ispostavi Porezne uprave istog, a najkasnije narednog dana od dana uplate doprinosa.

(6) Osiguranik koji je sam obveznik obračunavanja doprinosa za lično osiguranje iz čl. 23., 24. i 29. stav (1), ovog zakona, u slučaju kada nije izvršio uplatu doprinosa do 15-tog dana u mjesecu za prethodni mjesec, dužan je sastaviti Obračunski list o vrsti i iznosu obaveze doprinosa, osnovici prema kojoj su doprinosi obračunati, periodu na koji se obaveza odnosi, te o drugim podacima i dostaviti ga nadležnoj ispostavi Porezne uprave najkasnije do posljednjeg dana u mjesecu za prethodni mjesec.

(7) Izvještaji iz st. (1), (4) i (5) i Obračunski list iz st. (2) i (6) ovog člana, koje je Poreznoj upravi dužan podnositi obveznik obračunavanja doprinosa smatraju se poreznom prijavom u smislu odredaba propisa koji uređuje pomenutu oblast.

(8) Način, oblik i sadržaj izvještaja iz st. (1), (4) i (5) i obračunskog lista iz st. (2) i (6) ovog člana propisat će Federalni ministar finansija (u daljem tekstu: ministar).

Član 48. **(Plaćanje doprinosa)**

(1) Uplata doprinosa vrši se u konvertibilnim markama

(2) Obveznici uplate doprinosa iz ovog zakona uplaćuju doprinose na račune u skladu sa Pravilnikom o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji Federacije kao i podzakonskim aktima donesenim na osnovu ovog zakona.

(3) Doprinosi se uplaćuju po vrsti na propisane uplatne račune putem ovlaštene organizacije za obavljanje unutrašnjeg platnog prometa (OOPP).

(4) Poslodavac je dužan OOPP-u istovremeno predati naloge za isplatu plaće, naloge za uplatu poreza i uplatu doprinosa, a plaćanja vršiti u skladu sa odredbama propisa o unutrašnjem platnom prometu.

(5) OOPP preko koje se izvršavaju nalozi za isplatu plaća, naknada plaća, naknada iz osnova radnog odnosa koje nemaju karakter plaće, te ugovorene naknade u cjelini ili djelimično, najkasnije do isteka narednog dana u kome je realizovala naloge za te isplate, dostavlja u elektronskoj formi Poreznoj upravi informacije o izvršenom platnom prometu za iste, sa naznakom OOPP-e koja je realizovala naloge, datuma plaćanja isplatioca, iznosa plaća i naknada plaća i svih naknada, na koje se plaćaju doprinosi, a koja su u toku tog dana realizovana po nalogu svakog isplatioca, iznosa doprinosa za obavezna socijalna osiguranja i poreza na dohodak koji su plaćeni, uplatnih računa javnih prihoda na koje su te uplate izvršene i drugim podacima neposredno povezanim s izvršenim nalogima za isplatu plaća, naknada plaća i ostalih naknada koje nemaju karakter plaće, te ugovorenih naknada.

(6) OOPP je dužna postupiti na način iz stava (5) ovog člana i ukoliko u toku jednog dana realizuje nalog konkretnog isplatioca za plaćanje samo neke od navedenih obaveza koje se, prema ovom zakonu i propisu o porezu na dohodak plaćaju istovremeno s isplatom plaće, naknade plaće i naknada koje nemaju karakter plaće.

(7) Razmjena podataka vrši se u formi i na način koji dogovore Porezna uprava i Udruženje banaka Bosne i Hercegovine na osnovu Uputstva.

(8) Po prijemu informacija, Porezna uprava poduzima aktivnosti iz svoje nadležnosti u okviru kancelarijske ili terenske kontrole i, kada su za to ispunjeni zakonom propisani uslovi, podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog, odnosno prijavu za pokretanje kaznenog postupka protiv isplatioca tih prihoda, kao i pokretanje postupka za redovnu, odnosno prinudnu naplatu pripadajućih javnih prihoda

(9) OOPP je dužna odbiti provođenje naloga za plaćanje za isplatu plaće ako poslodavac, istovremeno uz naloge za plaćanje za isplatu plaće, nije predao i naloge za plaćanje doprinosa ili se oni ne mogu u cijelosti provesti.

(10) OOPP je dužna dnevno Poreznoj upravi - Središnjem uredu dostavljati izvještaj o provedenim nalogima za plaćanje za isplatu plaće i o provedenim nalogima za plaćanje ostalih primanja koja nemaju karakter plaće, a na koja se utvrđuje obaveza doprinosa.

(11) Na iznose doprinosa obaveznog penzijskog i invalidskog osiguranja, zdravstvenog osiguranja i osiguranja od nezaposlenosti, koji nisu plaćeni u propisanom roku, plaća se kamata po stopi propisanoj propisom o visini stope kamate na javne prihode za svaki dan zakašnjenja.

(12) U slučaju neplaćanja doprinosa u roku, nadležna Porezna uprava će pokrenuti postupak naplate u skladu s propisom koji uređuje pomenutu oblast.

(13) Evidencije o obračunatim i uplaćenim doprinosima vodi organizaciona jedinica Porezne uprave na čijem području se nalazi sjedište obveznika uplate doprinosa, odnosno prebivalište osiguranika koji je sam obveznik doprinosa i obveznik plaćanja doprinosa za lično osiguranje osim registrovanih samostalnih djelatnosti, za koje evidencije o obračunatim i uplaćenim doprinosima vodi organizaciona jedinica Porezne uprave na čijem području je registrovana samostalna djelatnost.

Član 49. **(Ostali postupci)**

Postupke utvrđivanja odnosno obračunavanja obaveze doprinosa i postupke inspeksijskog nadzora, načina i vremena plaćanja te redoslijeda plaćanja, naplate, obračuna i plaćanja zatezних kamata, povrata više uplaćenih doprinosa i doprinosa plaćenih bez pravnog osnova, otpisa nenaplativih doprinosa, zastare, odgode naplate i jemstva te postupke u vezi s ostalim pitanjima koja nisu uređena ovim zakonom provodi Porezna uprava prema odredbama propisa koji uređuje pomenute oblasti.

POGLAVLJE X. KAZNENE ODREDBE

Član 50. **(Za neplaćanje doprinosa)**

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 KM do 200.000,00 KM kaznit će se za prekršaj:

- a) poslodavac - pravno lice, koji u istu banku istovremeno ne preda nalog za plaćanje za isplatu plaće i naloge za plaćanje za uplatu poreza i uplatu doprinosa (član 48. stav (4)),
- b) poslodavac - pravno lice, ukoliko ne izvrši preračun plaća u skladu sa članom 56. stav (2) ovog zakona,
- c) poslodavac - pravno lice, koji ne dostavi Izvještaj odnosno Obračunski list, Poreznoj upravi u skladu sa članom 47. st. (1), (2) i (3),

d) OOPP koja ne postupi u skladu s članom 48. st. (5), (6), (9) i (10).

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 KM do 20.000,00 KM kaznit će se samostalni poduzetnik ako:

- a) u istu banku istovremeno ne preda nalog za plaćanje za isplatu plaće radnicima i naloge za plaćanje za uplatu poreza i uplatu doprinosa (član 48. stav (4)),
- b) ne izvrši preračun plaća radnika u skladu sa članom 56. stav (2) ovog zakona,
- c) za radnike ne dostavi Izvještaj odnosno Obračunski list, Poreznoj upravi u skladu sa članom 47. st. (1), (2) i (3).

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 1.500,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se za prekršaj iz stava (1) ovog člana i odgovorno lice u pravnom licu.

Član 51. **(Za obveznike uplate doprinosa)**

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 KM do 50.000,00 KM kaznit će se za prekršaj:

- a) poslodavac – pravno lice, koji za osiguranika po osnovu radnog odnosa ne utvrdi mjesečnu osnovicu (član 17.), ne obračuna i/ili ne uplati doprinose istovremeno s isplatom plaće i ostalih primanja, ne obračuna i/ili ne uplati doprinose prema plaći koja nije isplaćena do posljednjeg dana u mjesecu za prethodni mjesec ili ne obračuna i/ili ne uplati doprinose prema plaći i ostalim primanjima koji se daju u stvarima i/ili uslugama ili u korištenju nekog prava, najkasnije do posljednjeg dana u mjesecu za prethodni mjesec (član 18.);
- b) poslodavac - pravno lice koji za osiguranika po osnovu radnog odnosa - izaslanog radnika, ne utvrdi mjesečnu osnovicu, ne obračuna i/ili ne uplati doprinose u roku (član 20);
- c) poslodavac – pravno lice, koji za osiguranika po osnovu stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa, ne obračuna i ne uplati doprinose u roku (član 21);
- d) pravno lice, isplatilac primanja, koji za osiguranika koji ostvaruje primanja po osnovu obavljanja privremenih i povremenih poslova, od povremenih slobodnih zanimanja, dopunskog rada i ostalih aktivnosti, ne obračuna i ne uplati doprinose u roku (član 30).

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se samostalni poduzetnik ako:

- a) za radnika ne utvrdi mjesečnu osnovicu (član 17.), ne obračuna i ne uplati doprinose istovremeno s isplatom plaće i ostalih primanja, ne obračuna i ne uplati doprinose prema plaći koja nije isplaćena do posljednjeg dana u mjesecu za prethodni mjesec ili ne obračuna i ne uplati doprinose prema plaći i ostalim primanjima koji se daju u stvarima i/ili uslugama ili u korištenju nekog prava najkasnije do posljednjeg dana u mjesecu za prethodni mjesec (član 18.);
- b) za osiguranika po osnovu stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa, ne obračuna i ne uplati doprinose u roku (član 21);
- c) za osiguranika koji ostvaruje primanja po osnovu obavljanja privremenih i povremenih poslova, od povremenih slobodnih zanimanja, dopunskog rada i ostalih aktivnosti, ne obračuna i ne uplati doprinose u roku (član 30).

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se za prekršaj iz stava (1) ovog člana i odgovorno lice u pravnom licu.

Član 52. **(Za obveznike doprinosa za lično osiguranje)**

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.500,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se za prekršaj:

- a) osiguranik po osnovu obavljanja samostalne djelatnosti obrta i djelatnosti srodnih obrtu, poljoprivrede i šumarstva, ostalih samostalnih djelatnosti i profesionalnih djelatnosti, ako ne uplati doprinose u roku (čl. 23. i 24.) ili ne dostavi Poreznoj upravi Izvještaj odnosno Obračunski list u roku (član 47. st. (5) i (6)),
- b) osiguranik po osnovu zaposlenja kod pravnog ili fizičkog lica nerezidenta Federacije, ako ne uplati doprinose u roku (čl. 28. i 29.)¹¹ ili ne dostavi Poreznoj upravi Izvještaj odnosno Obračunski list u roku (član 47. st. (5) i (6)).

Član 53. **(Za ostale obveznike uplate doprinosa)**

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se za prekršaj obveznik uplate doprinosa, ako ne uplati doprinose u propisanom roku ili ne dostavi Izvještaj Poreznoj upravi (čl. 32., 33., 36. i 37. stav (1) tačka e)).

¹¹ Amandmani Vlade iz septembra 2019. godine: U članu 52. tačka b) riječi: „(član 29. stav (1))” zamjenjuju se riječima: “(čl. 28. i 29.)”

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 2.500,00 KM kaznit će se za prekršaj iz stava (1) ovog člana i odgovorno lice u pravnom licu.

Član 54.
(Mjera zabrane obavljanja djelatnosti)

Pravno lice ili poduzetnik kaznit će se za prekršaj prema čl. 50., 51. i 52. tačka a) ovog zakona za prekršaj počinjen prvi put, a za prekršaj počinjen drugi put, uz novčanu kaznu, može mu se izreći i mjera zabrane obavljanja djelatnosti u trajanju do šest mjeseci.

POGLAVLJE XI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 55.
(Podzakonski akti i rokovi za njihovo donošenje)

(1) Ministar će u roku od 30¹² dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti Pravilnik o primjeni Zakona o doprinosima kojim će se propisati način postupanja pri utvrđivanju i obračunu doprinosa, način izvještavanja te oblik i sadržaj izvještaja i druga pitanja kojima će se urediti provođenje odredbi zakona kao i Uputstvo o načinu na koji je banka obavezna izvještavati Poreznu upravu o realizaciji naloga iz člana 48. ovog zakona.

(2) Ministar objavljuje do 31. decembra tekuće godine, za sljedeću kalendarsku godinu, iznose mjesečnih osnovica za obračun doprinosa, koje su propisane kao proizvod iznosa prosječne plaće i određenog koeficijenta, iz čl. 17., 19., 21., 23., 24., 25., 28., 29., 32., 33., 40. i 46. ovog zakona.

(3) Osnovice iz čl. 22., 26., 27., 31., 34., 35., 37., 38. i 39. ovog zakona utvrđuje svojim propisima zakonodavno tijelo kantona.

Član 56.
(Prijelazne odredbe)

(1) Doprinosi za koje je obaveza plaćanja nastala, odnosno dospjela do dana početka primjene ovog zakona, obveznici plaćanja doprinosa su dužni platiti u skladu s propisima koji su važili do dana početka primjene ovog zakona.

¹² Amandmani Vlade iz septembra 2019. godine: U članu 55. stav (1) broj „60“ zamjenjuje se brojem „30“

(2) Obveznici obračunavanja i plaćanja doprinosa dužni su nakon stupanja na snagu ovog zakona izvršiti preračun plaća (bruto iznos) za obveznike doprinosa - zaposlenike, na novu zbirnu stopu kao proizvod bruto iznosa plaće i koeficijenta 1,0222¹³.

Član 57.
(Prestanak važenja)

Danom početka primjene ovog zakona na teritoriji Federacije prestaje da važi Zakon o doprinosima („Službene novine Federacije BiH“, br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 104/16 i 34/18).

Član 58.
(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“, a primjenjivat će se od 1. januara 2020¹⁴. godine.

¹³ Amandmani Vlade iz septembra 2019. godine: U članu 56. stav (2) broj "1,0376" zamjenjuje se brojem "1,0222"

¹⁴ Amandmani Vlade iz septembra 2019. godine: U članu 58. broj "2019." zamjenjuju se brojem "2020."

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona je u članu III. 1. tačka c. koji je izmijenjen amandmanima VIII, LXXXIX i CVI i članu IV. A 20. (1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojima je u isključivoj nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija) donošenje propisa o finansijama i finansijskim institucijama Federacije i fiskalna politika Federacije, a Parlament Federacije BiH uz ostala ovlaštenja predviđena Ustavom, odgovoran je za donošenje zakona o vršenju dužnosti u federalnoj vlasti.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

II.1. Analiza sadašnjeg stanja u oblasti doprinosa za obavezna osiguranja:

Stope doprinosa propisane važećim Zakonom o doprinosima su izuzetno visoke, a obuhvat primanja na koja se obračunavaju i plaćaju doprinosi izuzetno mali, što se navodi i u komentarima Svjetske banke i MMF-a.

Važeći Zakon o doprinosima propisuje doprinose za obavezna osiguranja iz osnova radnog odnosa, dok se doprinosi za ostala obavezna osiguranja koja nisu vezana za radni odnos propisuju većim brojem kantonalnih propisa, što ima kao posljedicu da se isto različito regulira od kantona do kantona.

Važeći Zakon propisuje da obaveza za plaćanje doprinosa i podnošenje izvještaja Poreznoj upravi nastaje u momentu isplate plaće, što ima za posljedicu da Porezna uprava ne raspolaže podacima o stvarnim obavezama po ovom osnovu niti može pravovremeno poduzeti aktivnosti radi naplate istih, a radnici ne ostvaruju prava iz obaveznih: zdravstvenog osiguranja, penzijskog i invalidskog osiguranja i osiguranja u slučaju nezaposlenosti.

Propisani iznosi kazni nisu bili adekvatni, što je između ostalog imalo za posljedicu česta kršenja odredbi Zakona.

Donošenje novih propisa: Zakon o radu, Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju, kolektivni ugovori zahtijevalo je određene izmjene i u reguliranju ove oblasti.

II.2. Razlozi za donošenje:

Donošenje ovog zakona je sadržano u Planu rada Vlade Federacije BiH, Reformskoj agendi i preporukama MMF-a.

Osnovni razlozi i ciljevi za donošenje Zakona su: proširenje osnovice i povećanja obuhvata obračuna doprinosa, harmonizacija osnovica za obračun doprinosa, pojednostavljenje obračuna doprinosa, smanjenje stopa, jačanje finansijske discipline u ovoj oblasti, smanjenje sive ekonomije i stimuliranje zapošljavanja, pri tome vodeći računa o održivosti vanbudžetskih fondova kao nosioca obaveznih socijalnih osiguranja. Sada su, po prvi put, u Zakonu o doprinosima uključeni svi osiguranici bez obzira na status (do sada su Zakonom o doprinosima bili obuhvaćeni samo osiguranici iz osnova radnog odnosa, a ostali osiguranici, te obaveze doprinosa, stope i osnovice su se različito propisivale od kantona do kantona).

Nadalje, kroz povećanje stopa doprinosa (sa sadašnjih 4% i 6% na 31%, odnosno na 17,50%, iz bruto primanja, zavisno od toga je li primalac naknada osiguran po drugom osnovu na obavezna osiguranja ili ne) na primanja od druge samostalne djelatnosti (ugovori o djelu, članstvo u komisijama, upravnim i nadzornim odborima i sl.) očekivani direktni efekt je porast naplate doprinosa po ovom osnovu, odnosno ovi prihodi će pomoći u pretpostavkama za održivost vanbudžetskih fondova, a očekivani indirektni efekt je destimuliranje poslodavaca za angažovanje lica po ugovoru o djelu odnosno indirektno stimuliranje poslodavaca za prijem lica u radni odnos.

Jedan od temeljnih ciljeva donošenja Zakona o doprinosima je i jačanje finansijske discipline koji se ogleda u propisanoj obavezi dostavljanja Obračunskog lista o obračunatim doprinosima najkasnije do kraja mjeseca za prethodni mjesec i ako ne bude isplaćena plaća i uplaćeni doprinosi. Na taj način će Porezna uprava Federacije Bosne i Hercegovine imati puno kvalitetniji nadzor uz manje troškove, a poslodavci neće imati priliku da isplaćuju neto plaću bez uplate doprinosa. Nadalje, značajnim povećanjem novčanih kazni u kaznenim odredbama zasigurno će obveznici uplate doprinosa razmišljati da li im se isplati izbjegavanje plaćanja doprinosa, odnosno plaćanja izuzetno visokih kazni koje se propisuju Zakonom.

Ovim zakonom su obuhvaćeni doprinosi za sva obavezna osiguranja (do sada su Zakonom o doprinosima bili obuhvaćeni samo osiguranici iz osnova radnog odnosa) što je posebno značajno da se cjelovito jednim zakonom uredi ova oblast i izbjegne velika neujednačenost od kantona do kantona i u pogledu stopa i osnovica i obaveze doprinosa. Polazeći od činjenice da je u Poreznoj upravi uspostavljen Jedinostveni registar osiguranika, na ovaj način omogućuje se kvalitetniji nadzor što bi trebalo rezultirati povećanjem ubranih doprinosa.

Zakon sadrži i određene socijalne elemente u vidu propisanih izuzeća za iznos osnovice na koji se vrši obračun doprinosa (za zaposlenike u rudnicima, tekstilnoj, kožarskoj i industriji obuće, te niskoakumulativnim djelatnostima starih zanata kao i taksi prijevoznike). Ostale su niske osnovice i za samostalne poduzetnike u obrtu i srodnim djelatnostima, poljoprivredi i šumarstvu. Također su ostala izuzeća s nižim osnovicama za one poduzetnike koji plaćaju dohodak u paušalnom iznosu.

Usvajanjem ovog zakona stvorit će se pravna osnova za efikasnije evidentiranje, naplatu i kontrolu svih doprinosa za obavezna osiguranja, usklađivanje obuhvata primanja na koja se plaćaju doprinosi i visina stopa sa Republikom Srpskom i smanjiti rigidnost sistema doprinosa u Federaciji u odnosu na zemlje u okruženju i ostale evropske zemlje.

Kod izrade zakona konstatirano je da su pojedine odredbe već bile usaglašene kroz interresorni rad s predstavnicima Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, Federalnog ministarstva zdravstva, Federalnog zavoda penzijskog i invalidskog osiguranja, Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije i Federalnog zavoda za zapošljavanje u dijelu koji je trebalo usaglasiti s navedenim.

II.3. Očekivani efekti donošenja Zakona:

Usvajanjem ovog zakona stvaraju se preduslovi i za suzbijanje sive ekonomije, izbjegavanja plaćanja doprinosa i jačanje finansijske discipline.

Ukidanjem doprinosa na teret poslodavca u vezi s isplatama plaća i drugih primanja zaposlenika, kao i preciznim definiranjem osnovice, stopa, obveznika doprinosa i obveznika plaćanja doprinosa i rokova za plaćanje doprinosa za svaku kategoriju osiguranika posebno, stvaraju se preduslovi za pojednostavljenje obračuna i plaćanja u skladu sa zakonom. Stvaraju se preduslovi i za održivost vanbudžetskih fondova i jačanje stabilnosti istih.

Harmonizovanjem osnovica stvaraju se isti uslovi poslovanja na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine.

Propisivanjem plaćanja doprinosa na primanja zaposlenika: naknada za topli obrok, naknada za prijevoz na posao i s posla i regres kao i za plaću, kao i plaćanje doprinosa za PIO i ZO za povremene samostalne djelatnosti (ugovori o djelu, ugovori o autorskom djelu, primanja za rad u raznim komisijama, tijelima i sl. za lica koja nisu osigurana po drugom osnovu, odnosno samo doprinosa za PIO za lica koja su već osigurana po drugom osnovu, stvoreni su uslovi za smanjenje stopa doprinosa i povoljniji poslovni ambijent, a navedena lica za koja se uplaćuju navedeni doprinosi će crpiti prava iz ovih uplata (npr. povećanje penzijske osnovice). Plaćanjem doprinosa za i ZO u visini kao za radnika, primjera radi po ugovoru o djelu, poslodavac više neće biti „stimuliran“ na takav vid „angažmana radnika“ i realno je očekivati da bi se isti angažovali na osnovu ugovora o radu na određeno ili neodređeno vrijeme.

Propisivanje obaveze poslodavcu da podnosi izvještaj o iznosu obračunatih doprinosa, i za slučaj kada ne isplati plaću, rezultirat će raspolaganjem podataka o tačnim iznosima dugovanja od strane Porezne uprave, koja će moći pravovremeno poduzimati aktivnosti radi naplate istih. Propisivanjem zastare za doprinose za ZO i osiguranje za slučaj nezaposlenosti (doprinosi iz čijih se uplata crpe prava u periodima kada se i

uplaćuju, odnosno ista se ne mogu iskoristiti retroaktivno po naknadno izvršenoj uplati), stvaraju se pravne pretpostavke za realnije i pravednije iskazivanje dugovanja obveznika uplate po ovom osnovu.

Obveznici doprinosa koji su važećim Zakonom stimulirani, na isti način su stimulirani i predloženim Zakonom u cilju stimuliranja zapošljavanja potrebne stručne radne snage u radno intenzivnim i niskoakumulativnim djelatnostima, koje su pretežno orijentisane na izvoz odnosno jačanje konkurentnosti na inostranom tržištu (prvenstveno u tekstilnoj, kožnoj i industriji obuće).

III. USKLAĐENOST S EVROPSKIM DIREKTIVAMA

Predmet uređivanja ovog zakona nije usklađivanje sa propisima Evropske unije. Ne postoje direktive i uredbe EU koje reguliraju ovu oblast.

IV. OPIS KONSULTACIJA VOĐENIH U PROCESU IZRADE PROPISA

U toku izrade prednacrtu ovog propisa provedene su brojne konsultacije sa licima zainteresovanim za ovu problematiku. U tu svrhu održane su i sjednice sa Ekonomsko-socijalnim Vijećem za teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine u novembru 2016. i februaru 2017. godine.

Oba doma Parlamenta Federacije BiH razmatrala su Nacrt zakona i donijeli zaključke o usvajanju Nacrta i otvaranju javne rasprave u trajanju od 90 dana. Javna rasprava je zatvorena 01.01.2018. godine. Tokom javne rasprave pristigle su primjedbe i sugestije vezane za tekst propisa.

Primjedbe i sugestije dostavljene su od strane:

- Porezne uprave
- Udruženja poslodavaca Federacije BiH
- Fudbalskog saveza Bosne i Hercegovine
- Sindikata tekstila kože, obuće i gume Federacije BiH
- Raiffeisen bank d.d. Bosne i Hercegovine
- Addiko Bank dd Sarajevo
- Privredne komore Federacije BiH
- Federalnog zavoda za zapošljavanje

Veći dio primjedbi i sugestija su prihvaćeni i postali su sastavni dio teksta zakona, kako slijedi:

U vezi sa primjedbama i sugestijama Udruženja poslodavaca Federacije korigovane su stope dodatnog doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za staž osiguranja s uvećanim trajanjem, za osiguranika kod kojeg se svakih 12 mjeseci staža osiguranja računa:

- a) kao 14 mjeseci, sa stopom 3,08%
- b) kao 15 mjeseci, sa stopom 4,62%
- c) kao 16 mjeseci, sa stopom 6,16%
- d) kao 18 mjeseci, sa stopom 9,25%.

Ove stope su amandmanima Vlade iz septembra 2019 godine dodatno smanjene:

- a) kao 14 mjeseci, sa stopom 3%
- b) kao 15 mjeseci, sa stopom 4,50%
- c) kao 16 mjeseci, sa stopom 6%
- d) kao 18 mjeseci, sa stopom 9%.

Prihvaćene su primjedbe i sugestije Porezne uprave, da se od plaćanja doprinosa izuzmu naknade za prijevoz na posao i s posla kako bi se zadržao princip pravičnosti prema osiguranicima. U vezi sa amandmanima Vlade iz septembra 2019 godine, na naknade za prijevoz na posao i s posla, plaćat će se doprinosi

Prihvaćene su i primjedbe i sugestije Federalnog zavoda za zapošljavanje, da se stopa za doprinos za osiguranje u slučaju nezaposlenosti promijeni sa ranijih 1% na 1,50% (uz detaljno obrazloženje stanja neodrživosti kantonalnih službi za zapošljavanje uz stopu doprinosa od 1%). Ove primjedbe i sugestije su prihvaćene imajući u vidu novu činjenicu da u narednom periodu neće doći do izmještanja plaćanja doprinosa za zdravstveno osiguranje za nezaposlena lica iz kantonalnih službi za zapošljavanje.

Prihvaćene su primjedbe i sugestije banaka koje se odnose na pomjeranja roka izvještavanja (u vezi sa provedenim nalogima za plaćanje za isplatu plaće i o provedenim nalogima za plaćanje ostalih primanja koja nemaju karakter plaće, a na koja se utvrđuje obaveza doprinosa) Porezne uprave od strane banke sa: „do kraja dana“ na „do kraja narednog dana“. Također je precizirano kome se dostavljaju, u elektronskom obliku, navedeni izvještaji, kao i to da će Federalno ministarstvo finansija propisati Uputstvo o načinu izvještavanja Porezne uprave od strane banke.

Prihvaćen je i prijedlog Raiffeisen banke, da se u cilju stimuliranja uplaćivanja u dobrovoljne penzijske fondove, u članu 17. doda novi stav (11) kojim se regulira da se doprinosi ne plaćaju na prihode od penzijskog doprinosa do 70,00 KM mjesečno isplaćene obvezniku doprinosa od uplatioca doprinosa u skladu sa zakonom kojim se uređuju dobrovoljni penzijski fondovi u Federaciji. Navedeno je prihvaćeno i u cilju harmoniziranja sa Republikom Srpskom. U vezi sa amandmanima Vlade iz septembra 2019 godine ovaj iznos je povećan sa 70,00 KM na 80,00 KM

Nisu prihvaćene primjedbe i sugestije Udruženja poslodavaca Federacije i Privredne komore Federaciju koje su se odnosile na smanjenje zbirne stope doprinosa sa 33% na 30,5% (doprinos za PIO 18%, doprinos za ZO 12% i doprinos za slučaj nezaposlenosti 0,5%), kao ni prijedlozi da se doprinosi ne plaćaju na naknade: za ishranu do iznosa od 90 KM, prijevoz do iznosa od 40 KM i regresa do iznosa od 300 KM, jer bi to posljedično značilo smanjenje prihoda u vanbudžetske fondove, minimalno: za PIO 223.000.000 KM, za ZO 244.000.000 KM i za osiguranje u slučaju nezaposlenosti za 103.000.000 KM što znači ukupno više od 500.000.000 KM nedostajućih sredstava. Također nisu prihvaćene primjedbe i sugestije u vezi s prolongiranjem roka za uplatu doprinosa kao i brisanje propisane minimalne osnovice za obračun doprinosa. Doprinosi se moraju uplatiti istovremeno sa isplatom plaće. Ne postoji osnovan razlog za prolongiranje roka za plaćanje doprinosa. Prihvatanje prijedloga bi posljedično značilo slabljene discipline i nesigurnost u oblasti ubiranja doprinosa kao i usložnjavanje kontrole i fiskalnu neodrživost vanbudžetskih fondova. Nije prihvaćen ni prijedlog za brisanje odredbe kojom je propisano dospijeće obaveze uplate doprinosa, do posljednjeg dana u mjesecu za prethodni mjesec, za plaću koja nije isplaćena jer bi isto vodilo nedisciplini u oblasti utvrđivanja i naplate doprinosa, ne mogućnosti blagovremenog poduzimanja mjera u oblasti sprječavanja izbjegavanja plaćanja doprinosa kao i stvaranju enormno visokih dugovanja po ovom osnovu.

Nije prihvaćen ni prijedlog Sindikata tekstila kože, obuće i gume Federacije da se povlaštena osnovica za obračun doprinosa za radnike iz oblasti tekstila kože, obuće i gume primjenjuje bez ikakvih ograničenja u pogledu visine stvarno isplaćene plaće jer bi teret u visini razlike do iznosa punih doprinosa išao na Fond PIO. Isto bi prouzrokovalo nepravično postupanje u primjeni Zakona dozvoljavajući na taj način isplate visokih iznosa plaća uz istovremeno korištenje povlaštene osnovice. U Republici Srpskoj su identifikovali taj problem u praksi i već su pripremljene izmjene Zakona u pravcu propisivanja predmetnog ograničenja.

V. OBRAZLOŽENJE POJEDINIH ODREDBI

Poglavlje I. Opće odredbe:

Čl. 1. i 2. Definirano je šta se uređuje ovim zakonom i značenja pojmova koji se koriste u ovom zakonu.

Čl. 3., 4. i 5. Propisano je koja su obavezna osiguranja, ko je obveznik doprinosa, šta je obaveza doprinosa, kao i to da je obaveza osiguranja vezana za period proveden u osiguranju.

Članom 6. Definira se da će predmetom ovog zakona biti i dobrovoljno penzijsko i invalidsko osiguranje.

Članom 7. Propisuje se šta obuhvaća posao prikupljanja i naplate doprinosa, kao i to da iste obavlja Porezna uprava.

Poglavlje II. Obavezni doprinosi:

Članom 8. Propisano je koji su doprinosi za obavezna osiguranja.

Članom 9. Propisuje se stopa doprinosa za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje i to samo iz osnovice bez doprinosa na osnovicu, što je novina u odnosu na važeći zakon. Propisana stopa od 17,50% je znatno niža u odnosu na važeći zakon gdje su doprinosi iz osnovice i na osnovicu iznosili ukupno 23%. Propisuju se i stope dodatnog doprinosa za osiguranike kojim se 12 mjeseci staža računa kao: 14, 15, 16 ili 18 mjeseci. Pored navedenog, propisuje se i poseban doprinos za slučaj invalidnosti i smrti zbog povrede na radu i profesionalne bolesti po stopi od 5% za lica koja se osposobljavaju za rad bez zasnivanja radnog odnosa, za učenike i studente koji rade preko zadruga i druga lica koja su u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju obavezno osigurana lica, što je novina u odnosu na važeći Zakon kojim ova lica nisu bila obuhvaćena.

Članom 10. Propisuje se stopa doprinosa za zdravstveno osiguranje iz osnovice od 13,50%, bez doprinosa na osnovicu i ista je značajno niža od ukupne stope (iz osnovice i na osnovicu) od 16,50% po važećem zakonu. Također se propisuju stope doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje za osiguranike penzionere, lica koja se stručno osposobljavaju bez zasnivanja radnog odnosa i nezaposlena lica, za učenike i studente koji rade preko zadruga i druga lica koja su u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju obavezno osigurana za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti, što je također novina u odnosu na važeći zakon kojim ova lica nisu bila obuhvaćena.

Članom 11. Propisuje se stopa doprinosa u slučaju nezaposlenosti iz osnovice od 1,50% i ista je značajno niža u odnosu na stopu po važećem zakonu ukupno 2% (iz i na osnovicu). Ovaj doprinos, odnosno osiguranje po ovom osnovu vezuje se samo za lica u radnom odnosu.

Članom 12. Propisuju se stope naprijed navedena tri obavezna doprinosa koja se obračunavaju na osnovicu. Osnovice za ove doprinose su definirane kao proizvod prosječne plaće i određenog koeficijenta, zavisno od toga o kojoj se kategoriji osiguranika radi.

Članom 13. Definirani su obveznici doprinosa.

Čl. od 15. do 20., Regulišu se osnovica, obveznik doprinosa, obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa i stope za obavezna osiguranja u vezi s isplata plaća i ostalim primanjima koji se vezuju za nesamostalnu djelatnost, odnosno radni odnos. Propisuje se plaćanje doprinosa za isplaćene: naknadu za topli obrok, naknadu za prijevoz na posao i s posla i regres.

Čl. 21. i 22. Regulišu osnovicu, stope doprinosa za osiguranike - lica koja se stručno osposobljavaju, volontere i nezaposlena lica, obveznika obračunavanja i plaćanja doprinosa kao i rok za uplatu istih.

Čl. 23. i 24. Regulišu osnovicu, stope doprinosa za obavezna osiguranja za osiguranike koji obavljaju samostalnu djelatnost (vlasnici obrta i sl.), obveznika obračunavanja i plaćanja doprinosa kao i rok za uplatu istih. Povlastice, iste vrste i u istom obimu, koje su imali osiguranici, uz ispunjavanje zakonom propisanih uslova, zadržane su i ovim zakonom (niže osnovice za obračun doprinosa za deficitarne i niskoakumulativne djelatnosti i stare zanate). Doprinosi, za osiguranike iz ova dva člana zakona, precizno su propisani kao proizvod prosječne plaće i odgovarajućeg koeficijenta, zavisno od djelatnosti i da li porez na dohodak plaća na osnovu poslovnih knjiga ili u paušalnim iznosima i isti se obračunavaju na osnovicu, s tim da ova lica mogu izabrati i veću osnovicu za obračun doprinosa.

Čl. 25 i 26. Za lica koja vjersku službu obavljaju bez zasnivanja radnog odnosa ranijim propisima nisu bili propisani niti osnovica niti ko je obveznik plaćanja doprinosa niti koji doprinosi se plaćaju, kao ni za lica (umjetnike, književnike i sl.) za koja pojedini kantoni uplaćuju doprinose što je stvaralo velike probleme i u vezi sa obračunavanjem, izvještavanjem i ostvarivanjem prava po osnovu uplaćenih doprinosa. Navedenim članovima se propisuju osnovica, obveznik doprinosa, obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa i stope za obavezna osiguranja i rokovi za uplatu doprinosa za navedene osiguranike.

Čl. 27., 28. i 29. Reguliše se obaveza doprinosa za osiguranike koji rade u inostranstvu i osiguranike koji rade kod nerezidenata u Federaciji, kao i za vlasnika privrednog društva, ukoliko nije obavezno osiguran po dugom osnovu kao i lica koja imaju sredstva za izdržavanje, a nemaju zdravstveno osiguranje po drugom osnovu.

Članom 30. Propisuje se obaveza plaćanja doprinosa za PIO i ZO po stopama kao i za radni odnos, za lica koja nisu osigurana po drugom osnovu i koja ostvaruju primanja po

osnovu ugovora o djelu i ugovora o autorskom djelu, rada u raznim komisijama i radnim tijelima, članstva u poslaničkim i izvršnim tijelima svih nivoa vlasti, članstva u upravnim i nadzornim odborima i sl. Za navedena primanja, za lica, koja su osigurana po drugom osnovu, propisuje se obaveza plaćanja doprinosa za PIO, po stopi kao za osiguranike iz osnova radnog odnosa. Ovo je novina u odnosu na dosadašnje stanje i cilj je, pored proširenja osnovice i smanjenja stopa doprinosa, i to da stimulira poslodavce da zaključuju ugovore o radu na određeno ili neodređeno vrijeme s radnicima.

Poglavlje III. Obveznici obračunavanja i plaćanja doprinosa za ostale osiguranike:

Čl. od 31. do 38. Propisani su obveznici doprinosa, obveznici obračunavanja i plaćanja doprinosa, stope, osnovice i rokovi za uplatu doprinosa za osiguranike: penzionere, lica koja su prekinule rad i koja su upućena na obrazovanje i stručno usavršavanje, lica na praktičnom radu prije stupanja u radni odnos, članove porodice lica zaposlenog u inostranstvu, učenike i studente angažovane preko zadruga, lica koja su u određenim okolnostima osigurana na PIO, ukoliko nisu osigurana po drugom osnovu kao i lica koja su u određenim okolnostima osigurana na zdravstveno osiguranje za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti. Ovo je također novina u odnosu na dosadašnje stanje i obaveze doprinosa za ove osiguranike koje su se propisivale raznim kantonalnim i federalnim propisima, često različito i nedovoljno i neprecizno definirano.

Poglavlje IV. Obaveze doprinosa prema naknadi plaće:

Član 39. Propisuje se obaveza doprinosa za naknade koje se ostvaruju na teret sredstava kantonalnog zavoda zdravstvenog osiguranja.

Poglavlje V. Ostale obaveze doprinosa:

Čl. 40., 41. i 42. Propisuje se najniža osnovica za obračun doprinosa ukoliko ista nije drugačije propisana. Nadalje regulišu se obaveze doprinosa za strance i državljane Bosne i Hercegovine u inostranstvu za slučajeve kada Bosna i Hercegovina ima zaključen međudržavni ugovor o socijalnom osiguranju i kada nema zaključen isti.

Poglavlje VI. Period obaveze doprinosa:

Članom 43. Propisuje se period obaveze doprinosa kao period koji osiguranik provede u osiguranju prema bilo kojoj od osnove obaveznih osiguranja (ne nužno, u određenim slučajevima), a iskazuje se u danima mjesecima i godinama kao i to u kojim slučajevima Porezna uprava prestaje evidentirati obaveze doprinosa.

Poglavlje VII. Zastara

Čl. 44. i 45. Reguliraju se relativni rok zastare na obračun obaveze doprinosa i kamata te na naplatu doprinosa i kamata kao i pravo obveznika na povrat više uplaćenih doprinosa i kamata od pet godina ne računajući do kraja godine u kojoj je dospjela obaveza plaćanja kao i apsolutni rok zastare prava na obračun obaveze doprinosa i kamata te na naplatu doprinosa i kamata kao i zastare prava obveznika na povrat više uplaćenih doprinosa i kamata od deset godina. Zastara se ne odnosi na doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje (odnosi se i na zatezne kamate doprinosa za PIO). Postupak utvrđivanja zastare provodi Porezna uprava, a dug se otpisuje rješenjem.

Poglavlje VIII. Dobrovoljni osiguranici:

Članom 46. Reguliše se obveznik plaćanja, stopa, osnovica i rok za uplatu doprinosa za dobrovoljno penzijsko i invalidsko osiguranje.

Poglavlje IX. Ostale odredbe:

Čl. 47., 48. i 49. Propisuje se da obveznik obračunavanja doprinosa sastavlja izvještaj o vrsti i iznosu obaveza doprinosa, osnovici prema kojoj su doprinosi obračunati, periodu na koji se obaveze odnose i o drugim podacima i dostavlja ga nadležnoj ispostavi Porezne kao i rokovi za dostavljanje navedenih izvještaja. Nadalje reguliše se plaćanje doprinosa, te nadležnost Porezne uprave za vođenje evidencija o obračunatim i uplaćenim doprinosima.

Poglavlje X. Kaznene odredbe:

Čl. 50., 51., 52., 53. i 54. Regulišu iznose kazni zbog kršenja odredbi ovog zakona.

Poglavlje XI. Prijelazne i završne odredbe:

Čl. 55., 56., 57. i 58. Propisuje se rok za donošenje Pravilnika o primjeni Zakona o doprinosima, Uputstva o načinu na koji je banka obavezna izvještavati Poreznu upravu o realizaciji naloga iz člana 48. ovog zakona kao i rok za objavu iznosa mjesečnih osnovica za obračun doprinosa za osiguranike kojim se osnovica utvrđuje kao proizvod prosječne plaće i odgovarajućeg koeficijenata. Sastavni dio Pravilnika su izvještaji koji će obveznici uplate doprinosa podnositi Poreznoj upravi. Propisuje se i datum stupanja na snagu zakona i početak primjene istog.

VI. FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz Federalnog budžeta.